

توراه اور • پاراشاها ویشلاخ • مامار 6

ויאבק איש עמו כו'

«و مردی با او کشتی گرفت»

پوسته‌ها (קליפות, kelipos) می‌کوشند از قدوسیت بگذرند و بی‌واسطه از نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) بهره گیرند؛ در آن مرتبه، تاریکی چون روشنایی است. یعقوب (יעקב) که ریشه در حکمت برین (חכמה, Chochmah) دارد، نظمی را برقرار کرد که در آن نور درونی ה' تنها بر خودنهی گری (ביטול, bittul) قرار می‌گیرد؛ ازاین‌رو در برابر سَمائل (ס"מ, Samael) ایستادگی کرد و حتی «غبار» پست‌ترین مرتبه را تا تخت جلال بالا برد.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسخاک

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayishlach/6

مقصود اصلی

پوسته‌ها (קליפות, kelipos) می‌کوشند از قدوسیت بگذرند و بی‌واسطه از نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) بهره گیرند؛ در آن مرتبه، تاریکی چون روشنایی است. یعقوب (יעקב) که ریشه در حکمت برین (חכמה, Chochmah) دارد، نظمی را برقرار کرد که در آن نور درونی ה' تنها بر خودنفی‌گری (ביטול, bittul) قرار می‌گیرد؛ ازاین‌رو در برابر سَمائل (ס"מ, Samael) ایستادگی کرد و حتی «غبارِ» پست‌ترین مرتبه را تا تخت جلال بالا برد.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشت‌های پایان متن هستند.

خلاصة مامار

این **مَأمَر** می‌رسد که سَمائل، فرشتهٔ عیسی (**עֲשׂוֹ**)، چگونه اصلاً می‌توانست با یعقوب بجنگد، حال آنکه پوسته‌ها همهٔ حیات خود را از قدوسیت می‌گیرند و با کنار رفتن آن، نابود می‌شوند. پاسخ این است که در مرتبهٔ متعالی **ה'**، «تاریکی چون روشنایی است»؛ از این رو پوسته (**קליפה**, kelipah)، همچون عنکبوتی در کاخ پادشاه، امید دارد که مستقیماً از آنجا بهره‌گیرد. اما پس از انقباض (**צמצום**, tzimtzum) در مرحلهٔ **תיקון** (Tikkun؛ اصلاح)، نورِ درونی تنها به قدوسیت می‌رسد و این جریان از راه خودنفی‌گری است؛ خودنفی‌گری از عقل به صفاتِ عاطفی و سپس به پیروزی (**נצח**, Netzach) و شکوه (**הוד**, Hod) فرود می‌آید. پوسته‌ها تنها چکه‌ای «از پشتِ پوست» دریافت می‌کنند. غرورشان، «اگرچه چون عقاب اوج‌گیری»، تلاش برای گریختن از این نظم است؛ و یعقوب، که این نظم را به پایین کشاند، هدفِ آنان بود. پوسته‌ها تنها هنگامی می‌توانند در صفاتِ عاطفی جای گیرند که عقلِ برتر کنار رود؛ از این رو سَمائل با مهر (**חסד**, Chesed) و قید و سخت‌گیری (**גבורה**, Gevurah) خود یعقوب را در آغوش گرفت. اما ریشهٔ یعقوب در بنیاد (**יסוד**, Yesod) پدر (**אבא**, Abba) است، یعنی حکمتِ برین؛ پس سَمائل تنها توانست به ران، یعنی جریانِ بیرونی، ضربه بزند. سرانجام، تقابلی خاکی حاصلخیز و غبارِ بی‌حاصل در زوهار (**זוהר**, Zohar) نشان می‌دهد که فرمانروایی (**מלכות**, Malchus) پوسته نیز در کشاکشِ یعقوب بالوده و بالا برده شد، همچون آنچه در بازگشت (**תשובה**, teshuvah) رخ می‌دهد.

طرح کلی

1 یرکش

کشاکش یعقوب جنگی میان سَمائل و قدوسیت بود؛ جنگی که به سرچشمه نبوت آسیب زد. اما پوسته‌ای که تنها از قدوسیت حیات می‌گیرد و نابود خواهد شد، چگونه می‌تواند با آن بجنگد؟ نکته اصلی این است: در برابر ۶۶ که همه عوالم را فرا می‌گیرد، تاریکی چون روشنائی است.

2 نظم خودنفی گری

پس از **תיקון**، نورِ درونی تنها به قدوسیت می‌رسد و پوسته‌ها از «پشت» دریافت می‌کنند. خودنفی‌گری از عقل، از راه صفات عاطفی، به فرمانروایی عالم عمل (**עשיה**, Asiyah) فرود می‌آید؛ پایین‌تر از آن، قلمرو جدایی تنها از «منافذ» دریافت می‌کند.

3 بلند پروازی عقاب و نقش یعقوب

پوسته می‌خواهد از قدوسیت بگذرد و مستقیماً از نور بی‌پایان بهره گیرد، اما «از آنجا تو را فرود خواهم آورد»: نظم نام چهارحرفی (Havayah) اجازه می‌دهد که نور تنها بر خوندن گری قرار گیرد. بعقب این نظم را به پایین کشاند؛ از این رو سَمائا، با او کشت، گرفت.

پوسته در عقل، که نور فراگیر از آن محافظت می‌کند، جای پای ندارد؛ تنها در صفات عاطفی جای می‌گیرد، هنگامی که قوای عقلانی پدران (מוחין דאבא, mochin d'Abba) کنار می‌روند. کشتی گرفتن، در آغوش گرفتن یعقوب به دست مهر و قید و سخت‌گیری سَمائل است؛ همانند جای پای که نفیس حیوانی (נפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) در نفیس الهی (נפש האלקית, Nefesh Elohis) می‌یابد.

یعقوب، یود-پاشنه (י' עקב, Yud-eikev)، نور بنیاد پدران است؛ خودنهی‌گری او حتی صفات عاطفی‌اش را نیز فراگرفته بود، پس سَمائل تنها توانست به ران ضربه بزند. سَمائل اشتباه کرد و پنداشت که یعقوب فقط مرکب صفات عاطفی است.

خاک که از راه فرمانروایی به تاج (כתר, Keser) ریشه دارد، سبب رویش چیزها می‌شود؛ اما غبار، بازمانده آتش، فرمانروایی پوسته است. در آغوش‌گرفتن دوسویه کشتی، همچون کشاکش بازگشت، حتی غبار را نیز تا تحت جلال بالا برد.

سَمائل س"מ

نیروی فرشته‌گون سوي دیگر که با وزیر عیسو یکی دانسته می‌شود و با یعقوب کشتی گرفت.

تاریکی چون روشنایی است כחשכה כאורה

در مرتبه متعالی ה'، تمایزی میان نور و تاریکی نیست؛ از همین رو پوسته امید دارد از آنجا بهره گیرد.

خودنهی‌گری (bittul) ביטול

شرطی که نور بی‌پایان بر آن قرار می‌گیرد؛ در عقل نیرومندتر است، در صفات عاطفی ضعیف‌تر و در جریان بیرونی از همه ضعیف‌تر.

نور فراگیر (makif, מקיף)

نوری که در ظرف محدود نمی‌شود؛ از فهم (בינה, Binah) می‌آید و نیروهای بیرونی را دور می‌راند.

قوای عقلانی پدران و قوای عقلانی شیرخوارگی מוחין דאבא /

מוחין דיניקה

عقل برتر و پخته در برابر مرتبه‌ای ناپخته از عقل که در صفات عاطفی است؛ پوسته هنگامی جای پا می‌یابد که مرتبه نخست کنار رود.

یود-پاشنه י' עקב

نام یعقوب که به صورت یک یود و یک پاشنه خوانده می‌شود: نور بنیاد پدران که به پایین می‌رسد و ریشه او در حکمت برین است.

خاک و غبار עפר ואבק

خاک حاصلخیز با فرمانروایی قدوسیت متناظر است؛ غبار بی‌حاصل، بازمانده آتش، با فرمانروایی پوسته.

یکی در برابر دیگری זה לעומת זה

هر مرتبه‌ای از قدوسیت همتایی در پوسته دارد؛ پالایش، هر مرتبه را در همتای مقدس آن جای می‌دهد.

پرسش

1 **ויאבק איש עמו^{1,2} כו'. הנה נודע שמלחמה זו היא מלחמת הס"מ [הסמאל] בסטרא דקדושה.³ וכענין מלחמה לה' בעמלק⁴**

«و مردی با او کشتی گرفت»، و غیره. اکنون، معروف است که این نبرد، نبردِ سامائیل (ס"מ, Samael) با سوي قدوسیت است؛ مانند آن که «نام چهارحرفی (ה', Havayah) با عمالیق (עמלק, Amalek) در جنگ است».

مقاله با آیه‌ای آغاز می‌شود که مردِ رازآلودی را توصیف می‌کند که سراسر شب با یعقوب (יעקב, Yaakov) کشتی گرفت؛ او فرشته گماشته عیسو (עשו, Eisav) است که سامائیل نامیده می‌شود. آدمور هازاکن (אדמו"ר הזקן) بیان می‌کند که این کشمکش، جنگی میان نیروهای شر و خودِ قدوسیت است؛ مانند جنگِ پیوسته با عمالیق.

وکنודע מן הפרדס^{5,6} שמה שנגע בכף ירך יעקב. דפגים אתר דנבואה עד דאתא שמואל ותקן הנצח כמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר.⁷

و چنان‌که از Pardes (פרדس) معروف است، آنچه او در گودیِ رانِ یعقوب لمس کرد، جایگاه نبوت را معیوب ساخت، تا آن‌که شموئل (שמואל, Shmuel) آمد و پیروزی (נצח, Netzach) را اصلاح کرد؛ چنان‌که نوشته شده است: «و نیز پیروزی اسرائیل دروغ نخواهد گفت».

Pardes Rimonim (פרדס רמונים) اثرِ ربی موشه کوردوئرو (משה קורדובירו, Rabbi Moshe Cordovero) می‌آموزد که ضربه به رانِ یعقوب اثری پایدار داشت: ران با پیروزی مرتبط است، مجرایِ نبوت از آن جاری می‌شود؛ پس این ضربه سرچشمه نبوت را آسیب زد، تا آن‌که پیامبر شموئل آن را بازسازی کرد. دلیل، عبارتِ خودِ شموئل است: «پیروزی اسرائیل»، که همان صفت را نام می‌برد.

2 **ולכאורה אינו מובן איך יתכן להיות הס"מ [הסמאל] נלחם נגד הקדושה והלא כל עיקר חיות הקליפות הוא מהקדושה וכענין לא כאברהם⁸ שיצא ממנו ישמעאל⁹ כו' מותרי חסד¹⁰ כו'.**

در نگاه نخست، روشن نیست چگونه ممکن است سمائیل (ס"מ, Samael) با قداست بجنگد. مگر تمام نیروی حیاتِ پوسته‌ها (קליפות, kelipos) از قداست نیست؟ چنان‌که در این تعلیم آمده است: «نه مانند ابراهیم (אברהם) که اسماعیل (ישמעאל) از او پدید آمد» و جز اینها؛ [از] افزونی مهر (חסד, Chesed) و جز اینها.

آلتر ربه (אדמו"ר הזקן) مسئله‌ای را مطرح می‌کند: پوسته‌ها (קליפות)، یعنی نیروهای پوشاننده، حیاتی از خود ندارند و تمام نیروی حیاتشان را از قداست می‌گیرند؛ پس چگونه می‌توانند با آن بجنگند؟ او این را با تعلیم Sifrei (ספרי) درباره اسماعیل که از ابراهیم پدید آمد، به‌منزله نتیجه مهر بی‌حدِ ابراهیم توضیح می‌دهد: یعنی «افزونه» حסד که قداست نمی‌تواند دربرگیرد.

ולע"ל [ולעתיד לבוא] **כשיבורר אזי כתיב ואת רוח השומאה אעביר**¹¹ כו'. **חיל בלע ויקיאנו**.¹² **בלע המות לנצח**.¹³

و در زمان آینده، هنگامی که [آن] پالوده شود، آنگاه نوشته شده است: «و روح ناپاکی را از میان خواهم برد» و جز اینها؛ «مال را بلعید و آن را بالا خواهد آورد»؛ «مرگ را برای همیشه فروخواهد بلعید».

وابستگی آنها به قداست در آینده آنها نیز آشکار می‌شود: وقتی جرقه‌های قداستی که در آنهاست پالوده و بیرون کشیده شوند، آنها به‌سادگی از میان خواهند رفت. این سه آیه پایان آنها را توصیف می‌کنند: روح ناپاکی از میان برداشته می‌شود، نیکی بلعیده‌شده بیرون افکنده می‌شود، و خود مرگ بلعیده می‌شود.

3 והיה כלא היה.¹⁴ **וכתי' [وکتیب] עת אשר שלט האדם באדם**¹⁵ **לרע לו**. **ואיך יהי' [יהיה] יכולת בידו להלחם** **כו'.**

«و چنان خواهد شد که گویی هرگز نبوده است.» و نوشته شده است: «زمانی که انسان بر انسان فرمانروایی کرد، تا به زیان او باشد.» پس چگونه قدرت جنگیدن و مانند آن در دست او خواهد بود؟

پوسته‌ها پایان خواهند یافت، چنان‌که گویی هرگز وجود نداشته‌اند؛ و حتی اکنون نیز فرمانروایی‌شان فقط «به زیان خودشان» است، چنان‌که کوهلیت می‌گوید. پرسش همچنان باقی است: چگونه نیرویی چنین وابسته و محکوم به نابودی می‌تواند قدرت جنگیدن با قدوسیت را داشته باشد؟

אך הענין הוא כי הנה המאציל העליון ב"ה הוא סוכ"ע ולפניו כחשכה כאורה.^{16, 17} **שממית בידיהם** **תתפש**¹⁸ **وهיא בהיכלי מלך שאינה תופסת מקום ויכולה להיות גם בהיכלי מלך ואינו חושש**.

اما توضیح این است: مُفییض برین، که بر او برکت باد، فراگیرنده همه عوالم است (סובב כל עלמין, sovev kol almin)، و تاریکی نزد او همچون روشنایی است. [پس] «عنکبوت با دست‌هایش می‌گیرد و در کاخ‌های پادشاه است»: جایی نمی‌گیرد، و از این رو می‌تواند حتی در کاخ‌های پادشاه هم باشد و پادشاه اعتنایی نمی‌کند.

پاسخ با **ה'**، آن‌گونه که فراتر از همه عوالم است، آغاز می‌شود: نزد او تاریکی و روشنایی یکسان‌اند، پس هیچ چیز، حتی شر، به سبب ناشایستگی‌اش از شمول او بیرون نمی‌ماند. عنکبوت در کاخ پادشاه تصویر این معناست: چیزی چنان کوچک و ناچیز که «جایی نمی‌گیرد» می‌تواند حتی به اندرونی‌های سلطنتی راه یابد و پادشاه به آن اعتنا نمی‌کند.

نظم خودنفي گري

4 וכמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו¹⁹ בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. שלפני מלך מלך לבני

[לבני ישראל] היו מלכי ארץ אדום ג"כ אלא דהיינו דוקא לפני מלך מלך לבני²⁰ [לבני ישראל].

چنان که نوشته شده است: «و اینانند پادشاهانی که در سرزمین ادم فرمانروایی کردند، پیش از آن که پادشاهی بر بنی اسرائیل فرمانروایی کند.» یعنی، پیش از آن که پادشاهی بر بنی اسرائیل فرمانروایی کند، پادشاهانی از سرزمین ادم نیز بودند؛ اما این فقط پیش از آن بود که پادشاهی بر بنی اسرائیل فرمانروایی کند.

پادشاهان ادم در تورات، در قبلا، همان پادشاهان عالم آشفنگی (עולם הההו, Tohu) هستند که نورهایشان درهم شکست. آتزر ربه (ادمو"ר הזקן) بر واژه «پیش از» تأکید می کند: این پادشاهان ادم فقط می توانستند پیش از آن فرمانروایی کنند که پادشاهی در اسرائیل فرمان براند؛ یعنی پیش از آن که عالم سامان یافته تیکون (עולם התיקון, Tikun) برقرار شود.

אבל אח"כ הרי כתיב מלך אין באדום²⁰ כו' לפי שנמשך להיות צמצום באו"ס [באור אין סוף] ב"ה שלא

יומשך הפנימי [הפנימיות / הפנימית] כ"א לסטרא דקדושה דוקא יאר ה' פניו אתנו סלה.²¹

اما پس از آن، نوشته شده است: «در ادم پادشاهی نبود»، و الی آخر؛ زیرا انقباض (צמצום, tzimtzum) در نور بی پایان (اور אין סוף, Or Ein Sof)، که او متبارک باد، پدید آمد تا بعد درونی (פנימיות, pnimiyus) فقط به سوی جانب قداست کشیده شود: «باشد که نام چهارحرفی (הי, Havayah) چهره اش را با ما بتاباند، سیلاه.»

پس از برپایی تیکون، «در ادم پادشاهی نبود»، زیرا انقباض پدید آمد تا بعد درونی نور بی پایان فقط به سوی قداست جاری شود. آیه «باشد که نام چهارحرفی چهره اش را با ما بتاباند» همین را بیان می کند: «چهره» – نور درونی ה' – با ما، یعنی اسرائیل، می تابد.

והקליפות מקבלים מבחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפוי ונק' אלקים אחרים לפי שישראל ממשיכים

כך להיות اور א"ס שורה דוקא במי שבטל כו'.

و پوسته ها (קליפות, kelipos) از مرتبه پشت (אחוריים, achorayim) دریافت می کنند، همچون کسی که چیزی را از پشت شانه هایش می اندازد؛ و «معبودهای دیگر» (אלקים אחרים, elokim acherim) نامیده می شوند، زیرا اسرائیل [نور را] چنان فرود می آورد که نور بی پایان فقط بر کسی قرار گیرد که خودنفي گری است، و الی آخر.

پوسته ها فقط از «پشت» ה' دریافت می کنند؛ چنان که شخصی چیزی را از روی شانه اش می اندازد، بی آن که روی خود را به سوی گیرنده برگرداند. از این رو «معبودهای دیگر» نامیده می شوند: واژه اחרים (acherim، «دیگر») یادآور אחוריים (achorayim، «پشت») است، زیرا آنان از پشت نام اלקים (אלקים, Elokim) دریافت می کنند. این ترتیب را اسرائیل پدید می آورد؛ خودنفي گری (ביטול, bittul) آنان سبب می شود که نور بی پایان فقط جایی قرار گیرد که خودنفي گری در آن هست.

5 והנה תחלת הבטול הוא בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] שהם הם בחי' בטול ממש²²

اکنون، آغازِ خودنفي گري (بيטول، bittul) در حکمت (חכמה، Chochmah)، فهم (בינה، Binah) و شناخت (דעת، Daas) است؛ این‌ها خود مرتبهٔ خودنفي گري واقعی‌اند.

آلتر ربه (ادمو"ר הזקן) اکنون فروید خودنفي گري را در مراتب تجلی (ספירות، Sefiros) پی می‌گیرد. این فرود از قوای عقلانی آغاز می‌شود؛ از حکمت، فهم و شناخت، که خود خودنفي گري‌اند.

ואח"כ נמשך למדות שהן נמשכין מחב"ד [מחכמה בינה ודעת] ע"י התבוננות שנתהווה בחי' התפעלות הלב

באהוי"ר [באהבה ויראה] מפני שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה ואינן עצמות הבטול ממש²³ כמו חב"ד [חכמה בינה ודעת]²⁴

و پس از آن، این خودنفي گري به صفاتِ عاطفی (مدות، middos) جریان می‌یابد؛ صفاتی که از حکمت، فهم و شناخت، از راه تأمل، سرچشمه می‌گیرند. از این تأمل، برانگیختگی دل در عشق و هیبت (אהבה وיראה، ahavah veyirah) پدید می‌آید، زیرا انسان در بزرگی بی‌نهایتِ مطلق (אין סוף، Ein Sof)، متبارک باد، می‌اندیشد؛ با این حال، آن‌ها ذاتِ خودنفي گري نیستند، چنان‌که حکمت، فهم و شناخت هستند.

از آن‌جا، این جریان به عواطف می‌رسد: هنگامی که انسان در بزرگیِ ה' تأمل می‌کند، عشق و هیبت پدید می‌آیند. بنابراین، آن‌ها محصولِ خودنفي گري‌اند، اما دیگر خودِ آن نیستند، چنان‌که قوای عقلانی هستند. عاطفه از پیش شاملِ خودی است که احساس می‌کند.

ואח"כ לנו"ה [לנצח והוד] שהן בחי' ירידה יותר גדולה שאין זה אלא בחי' התפשטות ממנו ולזולתו להוציא מכח אל הפועל ממש להשפיע לזולתו ללמד לאחרים או ליתן צדקה כו'.

و پس از آن [کشیده می‌شود] به پیروزی (נצח، Netzach) و شکوه (הוד، Hod)، که نزولی باز هم بزرگ‌ترند؛ زیرا این صرفاً گسترشی از خویشتن به سوی دیگری است، تا آنچه را بالقوه است، در عمل به فعلیت درآورد و به دیگری ببخشد: به دیگران آموزش دهد یا **צדקה** (tzedakah) [کمک مالی خیریه] بدهد و مانند آن.

پیروزی و شکوه گامی دیگر در فرود هستند: آن‌ها احساس را به عملی تبدیل می‌کنند که متوجه دیگران است، مانند آموزش دادن یا کمک خیریه. این گسترشی بیرونی از خویشتن است و فرودی بزرگ‌تر از خودنفي گري محض به‌شمار می‌آید.

6

ואעפ"כ [ואף על פי כן] **נמשך בהן בחי' בטול לאוא"ס** [לאור אין סוף] **ב"ה עד שנמשך למל' דעשיה שהיא סוף הקדושה ונכללת בבחי' בטול ומשם יפרד להיות עלמא דפרודא בבחי' יש ודבר בפ"ע** [בפני עצמו] **וקרו לי' 25** **אלהא דאלהיא שתופסים מקום לעצמם.** 26

بااین‌همه، مرتبه خودنفي‌گري (بیتول, bittul) در برابر نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof)، که متبارک است، به درون آن‌ها کشیده می‌شود؛ این امتداد ادامه می‌یابد تا به فرمانروایی (ملכות, Malchus) در عالم عمل (עשיה, Asiyah) برسد؛ آنجا پایانِ قداست است و [هنوز] در مرتبه خودنفي‌گري گنجانده شده است. از آنجا منشعب می‌شود و به عالم جدایی بدل می‌گردد: به صورت وجودی (יש, yesh) و چیزی قائم به خود؛ و او را «**אלהא דאלהיא**» می‌خوانند، زیرا برای خود جایگاهی قائل‌اند.

بااین‌حال، خودنفي‌گري تا پایین‌ترین مرتبه قداست، یعنی فرمانروایی عالم عمل، ادامه می‌یابد؛ مرتبه‌ای که هنوز در برابر ה' خودنفي‌گري است. در پایین‌تر از آن «عالم جدایی» آغاز می‌شود؛ جایی که موجودات خود را موجودیت‌هایی مستقل می‌پندارند. در آنجا ה' را «**אלהא דאלהיא**» می‌خوانند؛ نیروهایی که همچنان برای خود جایگاهی قائل‌اند.

וקבלתם הוא רק מאחורי העור דנוקבא דהיינו בחי' צירופי אותיות דרך נקבי העור דהיינו בחלל ומקום ריוח שבין צירוף לצירוף כו' כנודע.

و دریافت آن‌ها تنها از پشتِ پوستِ بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکبا, Nukva) است؛ یعنی ترکیب‌های حروفی که از راه منافذ پوست می‌گذرند، مقصود فضای خالی و فاصله میان یک ترکیب و ترکیب بعدی است، و مانند این‌ها، چنان‌که معروف است.

چنین موجودیت‌های جداگانه‌ای نیروی حیات خود را نه از روی قداست، بلکه از «پشتِ پوست» **نوکبا** (فرمانروایی) دریافت می‌کنند. در اصطلاحات کابالا، مقصود این است که حیات از راه فاصله‌های میان ترکیب‌های حروفِ گفتارِ آفرینش‌گرا²⁷ ه' می‌رسد؛ این فاصله‌ها مانند منافذ پوست‌اند و جریانی باریک و غیرمستقیم را منتقل می‌کنند.

بخش 3 • 71-9

بلندپروازی عقاب و نقش یعقوب

7

והנה כתיב אם תגביה כנשר 27, 28 **כו' שהן מגביהים א"ע** [את עצמו] **בחוצפה וגסות הרוח כו'.**

اکنون، نوشته شده است: «اگرچه چون عقاب اوج بگیری»، و الی آخر؛ آنان با گستاخی و تکبر روح، خود را بالا می‌برند، و الی آخر.

پیشگویی عودیا (עובדיה) علیه إدوم، «اگرچه چون عقاب اوج بگیری»، تکبر پوسته‌ها (קליפות, kelipos) را توصیف می‌کند؛ آنان با گستاخی و تکبر خود را بالا می‌برند.

וענין חוצפה זו למעלה היא שרוצים לינק מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה שלא ע"י הקדושה²⁹ שהיא המשכת הבטול הנמשך ע"י ישראל כי מזה אין להם יניקה רק מאחורי העור דנוקבא אלא רוצים שיושפע להם אוא"ס [אור אין סוף] ממש שלפניו כחשכה כאורה שאין בחי' הבטול תופס מקום כלל לפניו.

و این گستاخی در بالا چنین است که می‌خواهند از نور بی‌پایان (اور אין سوف، Or Ein Sof)، متبارک باد، نه از راه قداست، بهره بگیرند؛ قداستی که عبارت است از امتدادِ خودنفی‌گری (ביטול، bittul) که به واسطهٔ اسرائیل به پایین کشیده می‌شود. زیرا از آن، تنها از پشتِ پوستِ بُعدِ مؤنث / فرمانروایی (نوکبا، Nukva) بهره می‌گیرند؛ بلکه می‌خواهند خود نور بی‌پایان بر آنان جاری شود؛ نوری که در برابرش تاریکی چون روشنایی است، زیرا در پیشگاه او مرتبهٔ خودنفی‌گری هیچ جایگاهی ندارد.

در بالا، این گستاخی یعنی آن‌ها می‌خواهند مستقیماً از نور بی‌پایان روزی بگیرند و قداست را دور بزنند؛ قداست مجرای خودنفی‌گری‌ای است که اسرائیل به پایین می‌کشند، و از راه آن تنها از «پشتِ پوست» بهره‌ای اندک می‌برند. پس در پیِ خودِ نور بی‌پایان‌اند؛ جایی که تاریکی چون روشنایی است و خودنفی‌گری تفاوتی ایجاد نمی‌کند، به این امید که از آنجا بهره بگیرند بی‌آنکه به خودنفی‌گری تن دهند.

8 ואם צדקת³⁰ כו' וגם שממית היא בהיכלי מלך ומשם יהיה להם יניקה שלא יצטרכו לקבל דרך הקדושה
דרך נקבי העור בבחי' שערות וצפרנים כו' רק משם אורידך نام הוי"ה.³¹

«اگر تو درستکار باشی...» و نیز «عنکبوت در کاخ‌های پادشاه است»؛ و از آنجا روزی خواهند یافت، تا دیگر نیاز نداشته باشند از راه قدس، از منافذ پوست، به شیوهٔ مو و ناخن و مانند آن دریافت کنند. اما «از آنجا تو را فرود خواهیم آورد، می‌گویند نام چهارحرفی (הי، Havayah)».

آیهٔ کتاب ایوب، «اگر درستکار باشی، چه چیزی به او می‌دهی؟»، بیان می‌کند که در عالی‌ترین مرتبهٔ ה'، درستکاری ما هیچ تفاوتی ایجاد نمی‌کند؛ از این‌رو پوسته‌ها (קליפות، kelipos) امید دارند در آنجا، همچون عنکبوت در کاخ، از آن تغذیه کنند. در این صورت از دریافت از راه قدس بی‌نیاز می‌شوند؛ همانند مو و ناخن که از منافذ پوست می‌رویند و بیرونی‌ترین و کم‌حیات‌ترین بخش بدن‌اند. اما آیهٔ عوبدیا با این جمله پایان می‌یابد: «از آنجا تو را فرود خواهیم آورد، می‌گویند ה'».

כי הוי"ה הוא בחי' השתלשלות צמצום והתפשטות כו' בבחי' עקודים נקודים כו' ומשם אורידך שע"פ סדר ההשתלשלות וצמצום להיות נמשך פנימי' [פנימיות / פנימית] כו' אין אור א"ס ב"ה שורה אלא במי שבטל כו'.

זیرא Havayah مرتبة زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus), انقباض (צמצום, tzimtzum) و گسترش و غیره است، در مرتبة عקודים (Akudim) و נקודים (Nekudim) و غیره. و «از آنجا تو را فرود خواهم آورد»: زیرا بر پایه نظم השתלשלות و צמצום، تا بعد درونی (פנימיות, pnimiyus) نازل شود و غیره، نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof)، متبارک باد، تنها بر کسی قرار می‌گیرد که در حالت خودنفی‌گری (ביטול, bittul) باشد و غیره.

نام Havayah نشان‌دهنده روند منظم نزول است: انقباض و گسترش از خلال مراحل به نام عקودים و נקודים، که مراحل آغازین صدور عوالم‌اند. «از آنجا تو را فرود خواهم آورد» یعنی در چارچوب این نظم، نور درونی تنها در جایی قرار می‌گیرد که خودنفی‌گری باشد؛ ازاین‌رو کلیפות به پایین رانده می‌شوند.

9 והנה המשכה זו היא ע"י אתערותא דלתתא מבחי' יעקב שהוא המשיך עקודים נקודים כו'.

اکنون، این فرودآوردن از طریق برانگیختگی از پایین (אתערותא דלתתא, isarusa dilesata)، از مرتبة یعقوب (יעקב) صورت می‌گیرد؛ او مراتب راه‌راه (עקودים, Akudim) و خال‌خال (נקודים, Nekudim) و جز اینها را فرود آورد.

ترتیبی که در آن نور درونی فقط بر خودنفی‌گری (ביטول, bittul) استوار می‌شود، از طریق אתערותא دלתתא فرود آورده می‌شود، و به‌طور مشخص به‌واسطه یعقوب. یعقوب که گله‌هایش عקودים و נקודים (راه‌راه و خال‌خال) بودند، گفته می‌شود این مراتب صدور را فرود آورد.

דהיינו שיהיה צמצום אוא"ס [אור אין סוף] דרך הקדושה דוקא ע"י בחי' בטול כו' ולכן ויאבק איש עמו³²

שרצה הס"מ [הסמאל] להגביה כנשר כו'.

یعنی انقباض (צמצום, tzimtzum) نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) باید فقط از راه قدوسیت، به‌واسطه مرتبة بیטול و جز اینها باشد. ازاین‌رو: «و مردی با او کشتی گرفت»؛ زیرا سمائل (ס"מ) می‌خواست چون عقاب به اوج پرواز کند و جز اینها.

خدمت یعقوب تضمین کرد که انقباض اור אין סוף فقط از مسیر قدوسیت و بیטול جریان یابد. به همین دلیل سمائل با او کشتی گرفت: او می‌خواست این ترتیب را برهم بزند و همچون عقاب تا خود اور אין סוף اوج بگیرد.

پوسته کجا جای پا می یابد

10 והנה יעקב מובחר שבאבות³³ והאבות הן הן המרכבה^{34, 35} בחי' חג"ת [חסד גבורה תפארת]

اکنون، یعقوب (יעקب) برگزیده‌ترین پدران است، و پدران خود ارايه‌اند؛ یعنی مرتبه مهر (Chesed, חסד)، قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah) و زیبایی و هماهنگی (تفארת, Tiferes).

پدران را «ارابه»³⁶ می‌خوانند، زیرا سراسر در اختیار اراده او بودند و هر یک یکی از صفات عاطفی را مجسم می‌کردند: ابراهیم (آברהם) مهر، اسحاق (יצחק) قید و سخت‌گیری، و یعقوب زیبایی و هماهنگی را.

שבבחי' בטول עצמו دهינו בחי' חב"ד [חכמה בינה ودעת] **אין להם אחיזה כו' אלא בחג"ת** [בחסד גבורה תפארת]

שהן מדות ההתפעלות מן הבטול כו' ושם הוא אחיזה זלעז"ז [זה לעומת זה] **זכר דקליפה נגד ז"א כו'**

زیرا در مرتبه خود خودنفری‌گری (ביטול, bittul)، یعنی در مرتبه حکمت (חכמה, Chochmah)، فهم (בינה, Binah) و شناخت (דעת, Daas)، [نیروهای پوسته (קליפות, kelipos)] هیچ جای پایی ندارند و جز در مهر، قید و سخت‌گیری و زیبایی و هماهنگی – که صفات برانگیختگی برخاسته از خودنفری‌گری اند – جایی ندارند. و آنجاست که جایگاه «یکی در برابر دیگری» است: بُعد مذکر پوسته (קליפה, kelipah) در برابر صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנופין, Z'eir Anpin)، و مانند آن.

نیروهای پوسته در عقل، یعنی حکمت، فهم و شناخت که خود خودنفری‌گری است، هیچ جای پایی ندارند؛ تنها می‌توانند در عواطف، که یک مرحله از خودنفری‌گری محض فاصله دارند، جای گیرند. آنجاست که، چنان‌که کوهلت می‌گوید،³⁷ «یکی را در برابر دیگری» قرار داد؛ پس نیروی مذکر پوسته در برابر صفات عاطفی قداست (ז"א / זעיר אנופין)، قرار می‌گیرد.

משא"כ בחב"ד [בחכמה בינה ودעת] **כנודע שכל המקיפים הם מבינה והמקיף הוא דוחה החיצונים וכמבואר**

מההיכלות שאין בזה לעז"ז [לעומת זה]³⁶ **רק נגד ז"ת** [ז' תחתונות]³⁷ **ולא בהיכל ק"ק** [קדש הקדשים]³⁸ **שהוא**

כולל כחב"ד [בחכמה בינה ودעת] **כו'.**

اما در حکمت، فهم و شناخت چنین نیست؛ زیرا چنان‌که شناخته شده است، همه نورهای فراگیر (מקיפים, makifim) از فهم‌اند، و نور فراگیر (מקיף, makif) نیروهای بیرونی را می‌راند. و چنان‌که از تالارها (היכלות, Heichalos) توضیح داده شده است، در این زمینه تنها در برابر هفت پایینی [مراتب تجلی (ספירות, Sefiros)] ضدی وجود دارد، نه در تالار قدس الاقداس، که تاج (כתר, Keser)، حکمت، فهم و شناخت را در بر می‌گیرد، و مانند آن.

عقل از آن‌رو محفوظ است که نورهای فراگیر، که از فهم می‌آیند، نیروهای بیرونی را می‌رانند. تعلیم کابالایی درباره تالارها، یعنی هفت تالار، این را تأیید می‌کند: سوي دیگر تالارهایی متناظر با هفت پایینی دارد، نه با قدس الاقداس، که تاج، حکمت، فهم و شناخت را در بر می‌گیرد.

ויובן זה אצל האדם שאחר התפלה חולפת ועוברת האהבה כו' לפי שהאהבה היא נעשית פנימית (משא"כ ההתבוננות הוא בחי' מקיף כו') בתפלה.

ו אין را می توان در انسان دریافت: پس از نماز، عشق می گذرد و از میان می رود، زیرا عشق در نماز درونی می شود (درحالی که تعمق از مرتبه نور فراگیر است)، و مانند آن.

تجربه ای آشنا این نکته را روشن می کند: عشقی که هنگام نماز احساس می شود، پس از آن فروکش می کند. علت این است که عشق درونی شده و در ظرفی جای گرفته است، حال آنکه تعمقی که آن را پدید آورده، فراگیر است و از این رو ماندگاری بیشتری دارد.

ושעת התפלה שסוגר עיניו ואינו רואה זה העולם מתעורר אצלו האהבה ההיא משא"כ אחר התפלה שרואה עיניו העולם ותענוגיו כו'.

و هنگام نماز، وقتی شخص چشمانش را می بندد و این جهان را نمی بیند، آن عشق در او برانگیخته می شود؛ اما پس از نماز چنین نیست، زیرا امور جهان و لذت های آن را می بیند، و مانند آن.

وقتی شخص با چشمان بسته نماز می خواند و جهان را نمی بیند، آن عشق را احساس می کند. اما همین که نماز پایان می یابد و او امور و لذت های دنیوی را می بیند، آن احساس درونی شده به آسانی کنار زده می شود.

ואין לך שדוחה את החיצונים אלא מה שהוא בבחי' מקיף היינו שאינו נגבל בכלי שהוא דבר קיים לעד.
و هیچ چیز نیروهای بیرونی را نمی راند، مگر آنچه در مرتبه نور فراگیر باشد؛ یعنی در ظرفی محدود نشود، و چیزی باشد که تا ابد پایدار می ماند.

قاعده کلی این است که تنها آنچه فراگیر است و در ظرفی محدود نشده، می تواند نیروهای بیرونی را براند. چون محدود نیست، پایدار می ماند.

וכמ"ש בפ' קדש ולזכרון בין עיניך.³⁹ לפי שפ' קדש היא בחי' חכמה⁴⁰ מוחין דאבא (שם בחי' הזכרון) שמתלבשים באימא מקור המקיפים.

و چنان که در بخش کادش نوشته شده است: «و برای یادآوری میان چشمانت»؛ زیرا بخش کادش مرتبه حکمت، یعنی قوای عقلانی (موحין، mochin) پدر (ابا، Abba) است – که در آن مرتبه یادآوری است – و این قوا در مادر (ایما، Imma)، سرچشمه نورهای فراگیر، پوشیده می شوند.

از همین رو، بخش «کادش» در تפילین (تفیلین، tefillin) [جعبه های چرمی نماز] از «یادآوری میان چشمانت» سخن می گوید: این بخش متناظر با حکمت، یعنی قوای عقلانی پدر است؛ جایی که یادآوری جای دارد. این قوا در مادر (فهم)، سرچشمه نورهای فراگیر، پوشیده می شوند و از این رو محفوظ اند.

ולכן כתיב במלחמת עמלק לא תשכח.⁴¹ שכחה היא הסתלקות המוחין דאבא שכשמתלקין מוחין דאבא בבחי' המדות שאין להם אלא מוחין דיניקה שם יש זלעו"ז [זה לעומת זה].

אזאין רו דבראָ גנג עמאליק (עמלק) נושטע שטע אסט: «פראמוש מכן.» פראמושי, קנארגערי קוואי עקלאני פדר אסט; זיירא הנגאמי קע קוואי עקלאני פדר קנארגע מיגערנד, דר מרטיבֿ שפאטֿ עאפֿי (מדות, middos), קע טנחא קוואי עקלאני דוראן שירקווארגי (מוחיין דיניקה, mochin de-yenikah) רא דארנד, «יכיי דר ברבר דיגרי» וועג דארד.

פראמן מריבט בע עמאליק איין אסט קע «פראמוש מכן», זיירא פראמושי יעניי קנארגערי קוואי עקלאני פדר. וקטיי איין קווא קנאר מי רונד, עואפֿט טנחא בא מרטיבֿהי נאבאלג אז עקל, יעניי קוואי עקלאני «דוראן שירקווארגי», באקיי מי מאנד ו אנגאסט קע נירוי מאלפ מי טואנד גיי גירד.

וזהו ויאבאק שהוא מלשון חבוק שהחבוק הוא בידים חסד דרועא ימינא⁴² כו'.

ו איין همان ויאבאק (vaye'avek, [קשטי גרפט]) אסט קע אז ואָה חבוק (chibbuk; [דראָגוש גרפט]) מי איד; זיירא דראָגוש גרפט בא באזואן אסט: מֶהֶר (חסד, Chesed) באזוי ראסט אסט ו גז אינחא.

אַלטר ריבֿ (אדמו"ר הזקן) ואָה ויאבאק, «קשטי גרפט», רא בא חבוק (chibbuk, דראָגוש גרפט) מרטיבט מי דאנד; זיירא קשטי גיראן בא באזואן יכדיגער רא מי גירנד ו דר תיקוניי זהר (תיקוניי זהר) באזוי ראסט, מֶהֶר (חסד) אסט.

כך סיבב גופו בידיו חו"ג [חסד וגבורה] דהיינו שהלבישו חו"ג [חסד וגבורה] של ס"מ [סמאל] את גופא דיעקב כדי להפילו ולהמשיך לבו אחריהם

פס או בא באזואנש, יעניי מֶהֶר (חסד) ו קייד ו שחט גירי (גבורה, Gevurah), בנדש רא דרברגרפט; יעניי מֶהֶר ו קייד ו שחט גירי סמאל (סמאל) בדי יעקוב (יעקב) רא דרברגרפט טא או בא בע זמין אפֿקנד ו דלש רא בעסוי קוד בکشאנד;

סמאל באזואן קוד, יעניי מֶהֶר ו קייד ו שחט גירי קוויש, רא גרדאגד בדי יעקוב פייגיד. מקסוד איין בוד קע יעקוב רא בע זמין אפֿקנד ו דלש רא בעסוי עואפֿט סוי דיגער בکشאנד.

וכמו המדות של נה"ב [נפש הבהמית] שמלבישין את נפש האלקי' ומונעין הדביקות כו' ואין התלבשות זו אלא בשעה שמסתלקים מוחין דאבא

המאנגע קע שפאטֿ עאפֿי (מדות, middos) נפֿיש חיואני (נפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) נפֿיש אלהי (נפש האלקית, Nefesh Elohis) רא דרברמי גירנד ו אז פייסטגי [בֿהֿ] באזמי דארנד ו גז אינחא. איין דרברגרפטן פֿקט הנגאמי רח מי דעד קע קוואי עקלאני (מוחיין, mochin) פדר (אבא, Abba; [פדר]) רחט ברמי בנדנד,

דר אנסאן, איין אמן המאנד אן אסט קע עואפֿטֿ נפֿיש חיואני נפֿיש אלהי רא דרברגירנד ו מאנע פייסטגי אן בא בֿהֿ שונד. איין פֿקט הנגאמי מכן אסט קע קוואי עקלאני ברטר, יעניי קוואי עקלאני פדר, אז מייאן רפֿטע באשנד.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **צרכי עמך ישראל מרובים ודעתם קצרה**⁴³ **פי' שכשהדעת מתקצר ומתצמצם בבחי' מוחין דיניקה אזי נעשו צרכי עמך מרובים רבים ונפרדים.**

چنانکه حکیمان ما، که یادشان گرامی باد، گفته‌اند: «نیازهای قوم تو، اسرائیل، بسیار است و شناخت (دעת، Daas) آنان کوتاه است.» یعنی هنگامی که شناخت کوتاه و منقبض می‌شود و به مرتبهٔ قوای عقلانی دوران شیرخوارگی می‌رسد، نیازهای قوم تو بسیار، متعدد و جدا از هم می‌شوند.

عبارتِ دعای نְיִילָא، «شناختِ آنان کوتاه است»، به‌منزلهٔ بیانِ علت و معلول فهمیده می‌شود: هنگامی که شناخت به مرتبهٔ نابالغ منقبض می‌شود، نیازهای انسان فزونی می‌گیرند و پراکنده می‌شوند. شناختِ نیرومند انسان را به ה' پیوند می‌دهد؛ اما وقتی این شناخت سست می‌شود، خواسته‌ها فزونی می‌گیرند.

بخش 5 • 111-13

چرا سَمائِل ناکام ماند

11 **ולתאוה יבקש נפרד**⁴⁴ **כו'.** **ואעפ"כ** [ואף על פי כן] **וירא כי לא יכול לו**⁴⁵ **מפני שיעקב הוא**⁴⁶ **י' עקב היינו**
הארת יסוד אבא⁴⁷

«جداافتاده در پی خواهش می‌رود»، و غیره. باین‌همه، «دید که نمی‌تواند بر او چیره شود»، زیرا یعقوب (יעקب، Yaakov) همان **י' عקב** (yud eikev؛ یود [و] پاشنه) است؛ یعنی تابش بنیاد (یسود، Yesod) پدر (آببا، Abba)،

آیه‌ای از میشلی (משלי، Mishlei) نشان می‌دهد که جدایی، خواهش را پدید می‌آورد؛ و این همان راهی است که سَمَائِل (Samael) می‌کوشد یعقوب را به پایین بکشاند. باین‌حال، فرشته «نتوانست بر او چیره شود»، زیرا نام یعقوب به صورت yud eikev، یعنی یود و پاشنه، خوانده می‌شود: یود، یعنی حکمت (חכמה، Chochmah)، که تا پاشنه امتداد می‌یابد؛ پاشنه همان نور بنیاد پدر است، مجرای حکمت.

שהוא שרש האצ"י שיעקב הוא שהמשיך כל בחי' עקודים נקודים⁴⁸ **כו' שהיו תחלה תחת ממשלת לבן.**
که ریشهٔ عالم صدور (אצילות، Atzilus) است؛ زیرا یعقوب کسی است که همهٔ مراتبِ עֲקוּדִים (עקودים، Akudim؛ مراتبِ نورهای پیوسته) و נִקּוּדִים (נקودים، Nekudim؛ مراتبِ نقطه‌ای) و غیره را فرود آورد؛ مراتبی که در آغاز زیر فرمانروایی لَבָן (לבן، Lavan) بودند.

بنیاد پدر ریشهٔ عالم صدور است و یعقوب نورهای عֲקוּדִים و נִקּוּדִים را فرود آورد؛ به این مراتب، گله‌های راه‌راه و خال‌داری که به دست آورده بود اشاره دارند. این مراتب در آغاز زیر سلطهٔ لَבָן بودند؛ لَבָן نمادی از پوسته (קליפה، kelipah) است.

12 וללבן שתי בנות לאה ורחל⁴⁹ ויעקב הפכם לקדושה כו'. ונמשך גם במדותיו בחי' בטול ממוחין דאבא

و لابان (לבן) دو دختر داشت، لیا (لاہ) و راحیل (رحل)، و یعقوب (יעקב) آن دو را به قداست ارتقا داد و غیره. و خودنفی‌گری (بیטول، bittul) برخاسته از قوای عقلانی (מוחין, mochin) آبا (אבא, Abba)، در صفات عاطفی (מדות, middos) او نیز امتداد یافت.

دختران لابان، لیا و راحیل، نماینده مرتبه‌هایی‌اند که در اختیار پوسته (קליפה, kelipah) بودند؛ یعقوب با ازدواج با آنها، آنها را به قداست ارتقا داد. صفات عاطفی یعقوب نیز از خودنفی‌گری برخاسته از مוחין אבא سرشار بود.

ולא יכול לנגוע רק בכף הירך⁵⁰ שהיא השפעה שממנו ולחוץ ששם הארת הבטול מועטת כנודע שכליו' [שכליות] מבשלין הזרע שנעשה גשמיות כו'.

و او نتوانست [چیزی] جز گودی ران را لمس کند؛ و آن، جریانی است که از او به بیرون امتداد می‌یابد و در آنجا تابش بیטול اندک است؛ چنان‌که دانسته است، کلیه‌ها نطفه را می‌پزند و نطفه جسمانی می‌شود، و غیره.

پس سمایل (סמאל, Samael) فقط می‌توانست به «گودی ران» دسترسی پیدا کند؛ یعنی به جریانی که از یعقوب به سوی دیگران امتداد می‌یابد و در آنجا بیטול تنها به‌نحوی کم‌فروغ می‌تابد. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) این را به کلیه‌هایی تشبیه می‌کند که نطفه را می‌پزند؛ نقطه‌ای که در آن، آنچه روحانی بوده جسمانی می‌شود.

13 ובזה טעה הס"מ [הסמאל]⁵¹ שכסבור שיעקב אינו אלא מרכבה לחג"ת [לחסד גבורה תפארת] אבל באמת שרש

יעקב ויסודתו בהררי קדש⁵² חכ' [חכמה] עלאה יסוד אבא מוח הזכרון כו'

و در همین‌باره سمائل (ס"מ, Samael) به خطا رفت، زیرا گمان می‌کرد یعقوب (יעקב) تنها مرکبی برای مهر (חסד, Chesed)، قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah) و زیبایی و هماهنگی (תפארת, Tiferes) است؛ اما در حقیقت، ریشه یعقوب، یعنی «بنیادش بر کوه‌های مقدس»، حکمت (חכמה, Chochmah) برین، بنیاد (יסוד, Yesod) پدر (אבא, Abba)، قوه حافظه و غیره است.

خطای سمائل این بود که گمان می‌کرد یعقوب تنها مرکب صفات عاطفی است؛ همان‌جا که پوسته (קליפה, kelipah) می‌تواند چنگ بیندازد. اما در حقیقت، ریشه یعقوب در «کوه‌های مقدس» است؛ در حکمت برین، بنیاد پدر و قوه حافظه؛ جایی که کליפה هیچ دسترسی‌ای ندارد.

והנה מלחמה זו היא בזלעו"ז [בזה לעומת זה] **בבחי' דכר דקליפה שכנגד ז"א**⁵³ **ועד"ז יש זלעו"ז** [זה לעומת זה] **בבחי' מלי' דקליפה כו'.**

این نبرد اکنون در مرتبهٔ مذکر **کلیפה**، که در برابر صفاتِ عاطفی (ז"א / זעיר אנפין، Z'eir Anpin) قرار دارد، به صورتِ «یکی در برابر دیگری» است؛ و به همین ترتیب، در مرتبهٔ فرمانروایی (מלכות، Malchus) **کلیפה** نیز «یکی در برابر دیگری» وجود دارد و غیره.

این نبرد در مرتبهٔ Z'eir Anpin، یعنی جنبهٔ مذکر صفات، و با همتای آن در **کلیפה** جریان داشت. آلتِ ربه یادآور می‌شود که نبردی موازی نیز در مرتبهٔ **מלכות**، جنبهٔ مؤنث، وجود دارد؛ پاراگراف بعدی آن را شرح می‌دهد.

بخش 6 • 141

خاک، غبار و بالا بردنِ غبار

14 **וזהו ההפרש שבין עפר לאבק שנז' [שזכר] בזוהר**⁵⁴ **כי הנה ד' יסודות ארמ"ע** [אש רוח מים עפר] **העפר היא תחתונה שבכולם ואש רוח מים הם הגבוהים יותר**

و این است تفاوتِ خاک (עפר، afar) و غبار (אבק، avak) که در زوهار (זהר) ذکر شده است. زیرا از میان چهار عنصرِ آتش، هوا، آب و خاک، خاک از همه پایین‌تر است و آتش، هوا و آب مرتبه‌ای بالاتر دارند.

زوهار میان دو واژهٔ عبری برای خاک، **עפר** (afar؛ خاک) و **אבק** (avak؛ غبار)، تفاوت می‌گذارد و آلتِ ربه اکنون این تفاوت را توضیح می‌دهد. از میان چهار عنصرِ کلاسیک، خاک پایین‌ترین است و سه عنصرِ دیگر بالاترند.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] **כולם אין מצמיחים פירות רק הכל היה מן העפר.**⁵⁵ **והטעם כי העפר הוא מבחי' מלי'. ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן.**⁵⁶

بااین‌حال، هیچ‌یک از آنها میوه به بار نمی‌آورد، بلکه همه‌چیز از خاک پدید آمده است. علت آن است که خاک از مرتبهٔ فرمانروایی (מלכות، Malchus) است. [چنان‌که نوشته شده است:] «و از خاکی که بر کفِ خیمه‌گاه (משכן، Mishkan) خواهد بود.»

بااین‌همه، هیچ‌یک از عناصرِ بالاتر میوه به بار نمی‌آورد؛ چنان‌که کوهلت می‌گوید: «همه‌چیز از خاک پدید آمده است»، زیرا خاک با فرمانروایی، آخرین مرتبه از مراتبِ تجلی (ספירות، Sefiros)، متناظر است؛ سرچشمهٔ هر آن چیزی که در عوالمِ پایین‌تر پدید می‌آید. آیه دربارهٔ **خاکِ کفِ خیمه‌گاه** که در آیینِ سوتاه به کار می‌رود، اشاره‌ای دیگر به **خاکِ مقدس** است.

ובקדושה היא בחי' התכללות ונעוץ תחלתן בסופן דייקא וכנודע מ"ש אני ראשון ואני אחרון⁵⁷ שהמל' הוא כתר אנ"י אותיות אי"ן⁵⁸ (והחכמה מאין תמצא⁵⁹ כי אי"ן הוא בחי' כתר)

ו در قدوسیت، ویژگی درهمشمولی وجود دارد، و «آغازشان دقیقاً در پایانشان فروکوفته است»؛ چنانکه درباره آنچه نوشته شده است، معروف است: «من نخستینم و من واپسینم»؛ یعنی فرمانروایی همان تاج (כתר, Keser) است، زیرا واژه آنی (אני, ani؛ «من») از همان حروفِ آیین (אי, ayin؛ «نیستی») ساخته شده است (و «حکمت (חכמה, Chochmah) از آیین می‌آید»، زیرا آیین مرتبه تاج است).

در قدوسیت، پایین‌ترین مرتبه با بالاترین پیوند دارد؛ چنانکه سفر یتسیرا (ספר יצירה) می‌گوید: «آغازشان در پایانشان فروکوفته است.» از این رو، فرمانروایی، «پایان»، ریشه در تاج، «آغاز»، دارد: واژه آنی، «من»، که برای فرمانروایی به کار می‌رود، از همان حروفِ آیین، «نیستی»، ساخته شده است؛ اصطلاحی برای تاج.

הוא כתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים להיות מאין יש ולכן יש כח זה גם להמל' הוא בחי' עפר להצמיח כל צמח האדמה בגשמיות

این همان تاج است که واسطه‌ای میان فیض‌بخش و فیض‌پذیرفته‌هاست، تا هست از نیست پدید آید. بنابراین، فرمانروایی نیز این قدرت را دارد؛ این همان مرتبه خاک است که در عالم جسمانی هر روییدنی زمین را می‌رویاند.

تاج پلی میان ה' و آن چیزی است که او افاضه می‌کند؛ نقطه‌ای که در آن هست از نیست پدید می‌آید. چون فرمانروایی ریشه در تاج دارد، این قدرتِ آفرینندگی را نیز در خود دارد؛ و این قدرت در عالم جسمانی در توانایی خاک برای رویاندن گیاهان آشکار می‌شود.

וגם ברוחניות יש כח להמל' שהוא סוף המדרגו' [המדרגות] מקור אתדל"ת [אתערותא דלתתא] להיות אתדל"ע [אתערותא דלעילא] להמשיך אור הי"ס [ה' ספירות] כו'

و فرمانروایی در بُعد روحانی نیز قدرت دارد؛ زیرا پایان مراتب است و سرچشمه برانگیختگی از پایین (אתערותא דלתתא, isarus dilelata)، تا برانگیختگی از بالا (אתערותא דלעילא, isarus dileila) پدید آید و نور ده مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) را فرود آورد، و غیره.

در بُعد روحانی نیز فرمانروایی، که پایین‌ترین مرتبه است، قدرتِ آغازگری دارد: از آن برانگیختگی از پایین سرچشمه می‌گیرد که برانگیختگی از بالا را فرا می‌خواند و نور ده مرتبه تجلی (ספירות, Sefiros) را فرود می‌آورد.

משא"כ אבק הוא דאשתאר מן נורא⁶⁰ כמשל העצים שדולקים באש שהאש שואב יסוד אר"מ [אש רוח מים] **שבתוכו**

אما در مورد غبار چنین نیست؛ غبار «آن چیزی است که از آتش باقی می ماند»، چنان که در مثال چوبی که در آتش می سوزد: آتش عناصر آتش، هوا و آب را که در آن هستند بیرون می کشد.

غبار وضعی دیگر دارد: زوهار آن را «آن چیزی که از آتش باقی می ماند» می خواند. هنگامی که چوب می سوزد، آتش عناصر آتش، هوا و آب را که درون آن هستند بیرون می کشد.

ולא נשאר אלא יסוד העפר⁶¹ שהוא האפר ואפר זה הוא אינו מצמיח כמו עפר (שמצמיח מעצמו אלא זורעין בו ומצמיח שלכן הוא כשר לכסוי הדם)⁶²

و تنها عنصر خاک باقی می ماند که همان خاکستر است؛ و این خاکستر، برخلاف خاک، چیزی را نمی رویاند (خاک به خودی خود می رویاند؛ اما [در خاکستر] چیزی در آن می کارند و آن می روید، و از این رو برای پوشاندن خون مناسب است).

تنها عنصر خاک باقی می ماند: خاکستر؛ اما خاکستر قدرت خاک را برای رویاندن چیزها به خودی خود ندارد. عبارت داخل پرانتز نکته ای هلاخایی می افزاید: بذری که در خاکستر کاشته شود همچنان می روید، و به همین دلیل خاکستر برای پوشاندن خون پرنده یا حیوان وحشی ذبح شده، خاک به شمار می آید.

כך עד"מ מל' דקליפה היא אחר גמר כל הבירורים שעיקר הויות הקליפות הוא ע"י שבה"כ [שבירת הכלים] **ומה שנברר תחלה היותר מובחר הוא נעשה אצ"י והנשאר נעשה בריאה כו'**

به همین قیاس، فرمانروایی پوسته (קליפה, kelipah) پس از پایان همه پالایش ها قرار دارد. زیرا منشأ اصلی پدید آمدن پوسته ها از راه شکستن ظرف هاست؛ آنچه نخست پالوده شد و برگزیده ترین بود، عالم صدور (אצילות, Atzilus) شد، و آنچه باقی ماند عالم آفرینش (בריאה, Beriah) شد، و غیره.

قیاس چنین است: فرمانروایی پوسته آن چیزی است که پس از انجام همه پالایش ها باقی می ماند. پوسته ها از راه شکستن ظرف های توهو (תהו, Tohu) پدید آمدند؛ و هنگامی که جرقه های فروافتاده پالوده شدند، برگزیده ترینشان عالم صدور شد، مرتبه بعدی عالم آفرینش، و مراتب بعد نیز به همین ترتیب.

עד שהמדרגה התחתונה סוף כל הבירורים מה שא"א עוד לברר שם הם הקליפות

تا پایین ترین مرتبه، یعنی پایان همه پالایش ها؛ آنچه دیگر نمی توان پالود: پوسته ها (קליפות, kelipos).

در پایین ترین مرتبه، چیزی قرار دارد که اصلاً نمی توان پالود. آن باقی مانده همان کליפות است.

ולא נשאר בהם אלא חיות מועט כמו אבק שכשזורעין בו עכ"פ [על כל פנים] **מצמיח (ומ"מ אינו כמו עפר שמצמיח מעצמו ואם זורעים בו מצמיח בו כהנה וכהנה)**

و جز اندکی نیروی حیات (حיות, chayus) در آن‌ها باقی نمانده است؛ مانند غبار (אבק, avak) که اگر چیزی در آن بکارند، دست‌کم می‌رویانند (بااین‌حال، مانند خاک نیست که خودبه‌خود می‌رویانند و اگر چیزی در آن بکارند، چندین برابر آن را می‌رویانند).

تنها اثری اندک از حיות در آن‌ها باقی است؛ مانند غباری که تنها هنگامی که در آن بذر بکارند، چیزی می‌رویانند. این با خاکی که خودبه‌خود می‌رویانند و آنچه را در آن می‌کارند چندین برابر می‌کند، بسیار تفاوت دارد.

וחיות הזה הוא ג"כ רק בזמן הגלות אבל לע"ל [לעתיד לבוא] ואת רוח הטמאה אעביר כו'. ולא יהיה להם חיות מכל וכל.

و این حיות نیز تنها در دوران تبعید است؛ اما در دوران آینده، «و روح ناپاکی را از میان خواهیم برد»، و غیره، و دیگر هیچ نیروی حیاتی نخواهند داشت.

حتی این نیروی اندک حیات فقط در دوران تبعید باقی می‌ماند. در آینده، روح ناپاکی برداشته خواهد شد و کلیפות دیگر حיות نخواهند داشت.

וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] העלו אבק עד כה"כ [כסא הכבוד]⁶³ היא מל' דאצי' שגם בחי' אבק נתכלל למעלה⁶⁴ ע"י הבירור של יעקב

و درباره همین است که حکیمان ما، که یادشان گرامی باد، گفتند: «غبار را تا تخت جلال بالا بردند»؛ یعنی فرمانروایی (ملכות, Malchus) در عالم صدور (אצילות, Atzilus): زیرا مرتبه אבק نیز به واسطه پالایش یعقوب (יעקב, Yaakov) در مرتبه بالا گنجانده شد؛

تلمود می‌گوید: «غبار را تا تخت جلال بالا بردند»، و آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) تخت را با ملכות در אצילות یکی می‌گیرد. به واسطه کار یعقوب در پالایش، حتی پایین‌ترین مرتبه، یعنی غبار، نیز به حوزه قداست بالا برده شد.

כמו שכאשר ויאבק איש עמו גם יעקב נתחזק ובירר ממנו (והעלו ל' [לשון] רבים לפי שהבירור היה ע"י שניהם יעקב הוא המברר וס"מ [וסמאל] הוא המתברר כו')

همان‌گونه که چون «مردی با او کشتی گرفت»، یعقوب نیز نیرومند شد و چیزی را از او پالود (و تعبیر «بالا بردند» به صورت جمع آمده است، زیرا پالایش به واسطه هر دوی آن‌ها انجام گرفت: یعقوب پالاینده است و سَمَائِل (ס"מ, Samael) پالوده‌شونده، و غیره).

وقتی فرشته با یعقوب کشتی گرفت، یعقوب نیرومند شد و چیزی را از حریفش پالود. صورت جمع «بالا بردند» در تلمود با این معنا سازگار است که هر دو در آن سهم داشتند: یعقوب پالاینده بود و سَمَائِل پالوده‌شونده.

וכמו שחבק הס"מ [הסמאל] ידיו חו"ג [חסד וגבורה] על גופו של יעקב כך חבק ידיו יעקב חו"ג [חסד וגבורה] שלו על גופו של ס"מ [סמאל]

ו همان طور که سَمَائِل بدنِ یعقوب را با بازوانش، یعنی مهر (Chesed, חסד) و قید و سخت‌گیری (Gevurah, גבורה) خود، در آغوش گرفت، یعقوب نیز بدنِ سَمَائِل را با بازوانش، یعنی مهر و قید و سخت‌گیری خویش، در آغوش گرفت؛ این در آغوش گرفتن دوطرفه بود. سَمَائِل مهر و **גבורה** خود را گرداگرد یعقوب پیچید و **גבורה** خویش را گرداگرد سَمَائِل پیچید.

כי כן דרך המתאבקים במלחמה וכך הוא דרך מלחמת היצה"ר [היצר הרע] כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לעולם ירגיז⁶⁵ כו' ולכן גדול כח התשובה (כי הברור היינו ענין תשובה כו')

زیرا شیوهٔ کسانی که در نبرد کشتی می‌گیرند چنین است. شیوهٔ جنگ با گرایش بد نیز چنین است، چنان‌که حکیمان ما، که یادشان گرامی باد، گفته‌اند: «آدمی باید همواره برانگیزد»، و غیره. از این رو نیروی بازگشت (תשובה, teshuvah) عظیم است (زیرا پالایش همان مسئلهٔ بازگشت است، و غیره)،

کشتی‌گیران در نبرد چنین می‌جنگند؛ نبردِ انسان با گرایش بد نیز چنین است: تلمود به آدمی سفارش می‌کند که همواره گرایش نیک را بر ضد گرایش بد برانگیزد. این پالایش جوهر **תשובה** است و از همین رو نیروی آن بسیار عظیم است.

ובמקום שבע"ת [שבעלי תשובה]⁶⁶ כו' ⁶⁷ דמשכין לי' בחילא יתיר⁶⁸ כו' והיינו מלחמת זלעז"ז [זה לעומת זה] דז"א ועד"ז מתברר גם האבק במלחמת זלעז"ז [זה לעומת זה] דנוק' [دنوکבא]

و «در جایگاهی که [بازگشت‌کنندگان] [בעלי תשובה, baalei teshuvah] [می‌ایستند]»، و غیره، زیرا آن را با نیرویی افزون‌تر فرومی‌کشد، و غیره. این همان نبردِ «یکی در برابر دیگری» در صفاتِ عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'ei Anpin) است؛ و به همین ترتیب، **אבק** نیز در نبردِ «یکی در برابر دیگری» در بُعدِ مؤنث / فرمانروایی (נוקבא, Nukva) پالوده می‌شود،

بازگشت‌کنندگان در جایگاهی می‌ایستند که حتی پارسایانِ کامل نیز نمی‌توانند در آن بایستند، زیرا الوهیت را «با نیرویی افزون‌تر» فرومی‌کشد؛ این نیروی میلِ دگرگون‌شده است. این نبرد در مرتبهٔ ז"א / זעיר אנפין است، و به همین ترتیب نبردی موازی در مرتبهٔ **נוקבא** (ملכות) جریان دارد که در آن غبار پالوده می‌شود.

וכמ"ש בזוהר ע"פ בכל לבבך⁶⁹ בבי' יצריך דא הוא רזא כו'. והאבק הוא מלי' דקליפה.⁷⁰

چنان‌که در زوهار (זהר) ذیلِ «با تمام دلِ تو» (לבבך, levavcha) آمده است: «با هر دو گرایش تو؛ این راز است»، و الی آخر. و **אבק** (avak [غبار])، فرمانروایی (ملכות, Malchus) پسته (קליפה, kelipah) است.

زوهار عبارتِ «با تمام دلِ تو» را – که به صورتِ **לבבך** و با دو حرفِ **ב** نوشته می‌شود – به معنای «با هر دو گرایش تو»، یعنی گرایش نیک و گرایش بد، می‌خواند. غبارِ مورد بحث در اینجا، **מלכות קליפה** است.

עלה עד כסה"כ [כסא הכבוד]⁷¹ מל' דקדושה שמבחי' מל' הוא שמשותלשל מעולם ועד עולם עד מל' דעשי'
[דעשיה] להיות מקור האבק כי משם יפרד כו'

تا تخت جلال، یعنی **מלכות** ساحت قدسی، بالا رفت؛ زیرا از مرتبه **מלכות** است که [نور] از عالمی به عالم دیگر نزول می‌کند، تا به **מלכות** عالم عمل (**עשיה**, Asiyah) برسد و سرچشمه **אבק** شود، زیرا از آنجا منشعب می‌شود، و الی آخر؛

غبار تا تخت جلال، یعنی **מלכות** ساحت قدسی، بالا رفت، زیرا سرچشمه خود غبار در **מלכות** است: **מלכות** از عالمی به عالم دیگر نزول می‌کند، تا به **מלכות** **עשיה** برسد، و از آنجا قلمرو جدایی منشعب می‌شود. پس غبار به ریشه خود بازمی‌گردد.

כי ז"א ונוק' [ونוקבא] דקליפה נגד ז"א ונוק' [ونוקבא] דקדושה והבירור הוא להיות מל' דקליפה נכללת במל' דקדושה וז"א בז"א דקדושה כו':

زیرا صفات عاطفی (**ז"א** / **זעיר אנפין**, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (**נוקבא**, Nukva) **קליפה** در برابر **ז"א** و **נוקבא** در ساحت قدسی قرار دارند؛ و پالایش آن است که **מלכות** **קליפה** در **מלכות** ساحت قدسی مندرج شود، و **ז"א** در **ז"א** ساحت قدسی، و الی آخر.

صفات عاطفی و بُعد مؤنث **קליפה** همتای آن دو در ساحت قدسی‌اند؛ پالایش یعنی هر یک دوباره در همتای قدسی خود جای گیرد. **מלכות** **קליפה** در **מלכות** ساحت قدسی جای می‌گیرد و **ז"א** **קליפה** در **ז"א** ساحت قدسی.

در کار بندگی

عشقی که در دعا احساس می‌شود، هنگامی که چشم‌ها به جهان گشوده می‌شوند فروکش می‌کند، زیرا درونی و محدود شده است؛ تنها آنچه حالت فراگیر خود را حفظ می‌کند و ریشه در خودنفسی‌گری ذهن دارد، نیروهای بیرونی را پس می‌زند. گرایش بد هنگامی جای پا می‌یابد که شناخت (**דעת**, Daas) سست شود و نیازها فزونی گیرند. پاسخ آن است که مانند یعقوب بجنگیم: نیکی را در برابر بدی برانگیزیم و کشاکش را بپذیریم و آن را به بازگشت بدل کنیم؛ بازگشتی که قدوسیت را «با نیرویی افزون‌تر» به پایین می‌کشد.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. اگر پوسته‌ها همه حیات خود را از قدوسیت می‌گیرند، چه چیزی به آنان امکان می‌دهد با آن بجنگند؟
2. چرا عنکبوتی که «در کاخ‌های پادشاه» است، امید پوسته به بهره‌گرفتن مستقیم از نور بی‌پایان را نشان می‌دهد؟
3. چرا عقل از پوسته محفوظ است، اما صفات عاطفی در معرض آن‌اند؛ و این چگونه توضیح می‌دهد که عشق احساس‌شده در دعا پس از آن فروکش می‌کند؟
4. اشتباه سَمائل درباره یعقوب چه بود و چرا فقط توانست به گودی ران ضربه بزند؟
5. تفاوت خاک و غبار چگونه روشن می‌کند که یعقوب و فرشته «غبار را تا تخت جلال بالا بردند» یعنی چه؟

יִאדאשט הא

בנד 1

1 ויאבֿק איש עמו

דו תבֿתֿ דיגר אז העינ מִפֿאלה, ענאן־קע דר סאל 5566 (1805–06) שניידה שד. אין דו בע חואנדע אִמאן מי־דעדי ביינדי טעלימ אָדמור האזאָן עִקֿוֹנע בעדסט שטונדגאָן מִחֿתלֿף תבֿתֿ שדע אסט.

יִאדאשטֿ קהוט

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' קמח. הנחת ר' משה בן כ"ק אדה"ז שם ע' קסד. ומתחיל: "בזהר פ' וישלח ויאבֿק איש עמו". ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. חלק מהמאמר מהנחת כ"ק אדה"א עם הגהות באוה"ת כרך ה תתע"ה, א. וראה גם בכרך ז תתתל, א. חוקת ע' תשסד ואילך.

2 ויאבֿק איש עמו

יעקוב (יעקב) קע ש־הנגאם תנחא מאנדע בוד, טא סייידעדים בא מרדי קשטי מי־גיירד. טמא אין מאמר (maamar) שרעי אז אין קשמקש אסט.

Genesis 32:25 בראשית ל"ב:כ"ה

וַיִּוְתֶר יַעֲקֹב לְבִדּוֹ וַיֵּאָבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר:

And Jacob was left alone; and there wrestled a man with him .until the breaking of the day

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יִאדאשטֿ קהוט

בראשית לב, כה.

3 מלחמת הס"מ בסטרא דקדושה

אין נסחע פֿרסש רא צריח בייאן מי־קנד: בייאָר שגֿפֿט־אָר בע נזר מי־רסד קע דר עואלם בלא מייאן יעקוב ו פֿרשטע גמאשטע עיסו ענגי דרגרֿפֿטע באשד; ענגי קע העאן ענג מייאן סוי קדוסייט ו סוי דיגר (סטרא אחרא, sitra achra) אסט.

יִאדאשטֿ קהוט

בסה"מ תקס"ו ע' פא: "לכאורה יפלא מאד איך יתכן למעלה ענין המלחמה של יעקב ושרו של עשו שהוא בחי' המלחמה בין סט' דקדושה לסט"א". וראה גם באוה"ת וישלח תתע"ה, א. כרך ז תתתל, ב.

4 מלחמה לה' בעמלק

פֿס אז נֿרד בא עמאליק, מוסי (משה) אעלאם מי־קנד קע נאם עֿהרחרפי (ה', Havayah) אז נסלי בע נסל דיגר בא עמאליק ענג דארד. אָלֿתר רע (אדמו"ר הזקן) קשמקיש ש־מאיל (סמאל) בא יעקוב רא בא אין ענגי פֿאידאר מייאן קדאסט ו סוי מִחֿאלֿף אָן מִפֿאייסע מי־קנד.

Exodus 17:16 שמות י"ז:ט"ז

וַיֹּאמֶר קְיָיִד עַל־כֵּס קַה מִלְחָמָה לַה' בְּעַמְלֵק מִדֶּר:

And he said: 'The hand upon the throne of the L-RD: the L-RD will have war with Amalek from generation to ,generation

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יִאדאשטֿ קהוט

שמות יז, טז.

5 וכוונדע מן הפרדס

טסמאח טסדק מועץ Pardes רא משחש מי־קנד ו זחר רא קע אָנאָ נעל שדע מי־אָרד: לנגידין יעקוב בר ראנש, פֿירוזי אִסראַיל אסט; אז אָן מרֿטֿבע קסי נבֿוט נקֿרד טא אָן קע שמוּלל אָמֿד ו אָן רא אִסלֿאח קרד.

יִאדאשטֿ קהוט

6 וכוונדע מן הפרדס

יִאדאשטֿ קהוט אין בֿעש רא דרואַזע 17 אז קאָפּ פֿרדיס רימונימ (פרדס רמונים) אָלֿר רבי מושה קורדוורו (רבי משה קורדוביור) מערפי מי־קנד; אין בֿעש אָמוּזע זוהאר (זחר) רא נעל מי־קנד קע ראן אָסייבֿדידע יעקוב העאן פֿירוזי (נצח, Netzach), עאיקאָ נבֿוט, אסט.

Pardes Rimmonim 17 פרדס רמונים י"ז

7 נצח ישראל לא ישקר

שמוּיִל (שמואל) בע שאלול (שארל) מי־גייד: «עאודאנע אִסראַיל דרוג נחואדי קֿפֿט.» דר חואנש קיבלאיי, ואַזע נצח (Netzach) דר אינאָ נשאן מי־דעדי קע שמוּיִל אָן שֿפֿט רא אִסלֿאח קרד.

I Samuel 15:29 שמואל א ט"ו:כ"ט

וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֹר וְלֹא יִנָּחֵם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם:

And also the Glory of Israel will not lie nor repent; for He is ,not a man, that He should repent

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יִאדאשטֿ קהוט

שמואל-א טו, כט.

בנד 2

8 לא כאברהם

דר אָנאָ אָלֿתר רע טוציח מי־דעדי קע אִבראָהימ מער ביי־בד בוד ו תנחא נייקי רא מי־דיד; אזאיינרו, אז ה' חואסט קע אסמאעיל טא איד «דר פֿישגאָהט ענגי קנד». בא אָנֿקע מי־דאנסט אסמאעיל עֿה בוד. אין נשאן מי־דעדי קע עִקֿוֹנע פֿוסטע אז מער ביי־בד פֿדייד מי־איד.

יִאדאשטֿ קהוט

ספרי דברים לב, ט. ראה לעיל יב, א. ענין זה לא נזכר בב' הנחות בסה"מ תקס"ו.

9 לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל

סיפראי (ספרי) דר תפֿסיר «זיירא קומ או סעם ה' אסט; יעקוב קרעֿע מִיראָט אוסט», מייאן אִבראָהימ (אברהם), קע אסמאעיל (ישמעאל) אז או פֿידיד אָמֿד, ו יעקוב (יעקב) תֿקאָביל מי־נעדי; העֿע פֿרזנדאן יעקוב שאייסטע בודנד. אין נשאן מי־דעדי קע פֿוסטע (קליפֿה, kelipah) מי־טאנדע אז חֿוד קדאסט צאדר שוד.

Sifrei Devarim 312:1–2 ספרי דברים ש"ב:א'-ב'

... צאו מתוך שלי, אי אפשי שתהיו בתוכה, תנו לי חלקי שאֿהא מִפֿירו. קֿך קשָבא אִברָהִם אָבִינו לַעֲוֹלָם יֵצֵאָה מִמֶּנּוּ פֿסולִת, יִשְׁמַעְאֵל וְכָל בְּנֵי קִטְרוּה. בֵּא יִצְחָק לַעֲוֹלָם יֵצֵאָה מִמֶּנּוּ פֿסולִת, עֲשׂו וְכָל אֱלֹפֵי אֲדוֹם. קִזְרוּ לַהּוּיֹת רָעִים וְיִתֵּר מִן הָרָאשׁוֹנִים. וְכִשְׁבָּא יַעֲקֹב לֹא יֵצֵאָה מִמֶּנּוּ פֿסולִת, אֱלָא נִזְלָדוּ כָל בְּנָיו בְּשָׂרִים, עֲנָזָן שְׁנָאָמֶר (בראשית כה כז): "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֱהָלִים". מִהִיָּחָד הַמָּקוֹם מִפֿיר אֵת חִלְקוֹ? מִיַּעֲקֹב, שְׁנָאָמֶר: כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֵבֶל ...

ישע'י כה, ח.

בנד 3

14 והיה כלא היה

עובדיא (עובדיה) פיישגוויי מי'קנד קע מלטהיי קע בר קוה מקדיש ה' נושידנד, צנאן זואהנד שד קע גוויי מרגז וזוד נדאשטהאנד. אלת ריב (אדמו"ר הזקן) אין רא בר פרגאם אינדיי פוסט (קליפה, kelipah) טעפיק מי'דעד.

Obadiah 1:16 עובדיה א':ט"ז

כי כֹּאֲשֶׁר שָׁתִיתֶם עַל־הַר קִדְשִׁי יִשְׁתּוּ כָּל־הַגּוֹיִם מִמִּיד וְשָׁתוּ וְלָעוּ וְהָיוּ כְּלוֹא הָיוּ:

For as ye have drunk upon My holy mountain, So shall all the nations drink continually, Yea, they shall drink, and swallow down, And shall be as though they had not been

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15 עת אשר שלט האדם באדם

קוהלת (קהלת) מי'גויד קע גאח מרדי בר מרדי דיגר פרמאן מי'ראנד ו אינ' בע זיאן זודש טמא מי'שוד. אין עבאר רא בע פרמאנוויי מוקט שרארט טעביר מי'קנד; פרמאנוויי אי' קע סראנאם בע זוד אנ' אסיב מי'רסאנד.

Ecclesiastes 8:9 קהלת ח':ט'

אֶת־כָּל־יִצְחָק רָאִיתִי וְנָתַתִּי אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַיִם עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לָרַע לוֹ:

All this have I seen, even applied my heart thereto, whatever the work that is done under the sun; what time one man had power over another to his hurt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבאדאש'ט קהוט

קהלת ח, ט.

16 כחשיכה כאורה

זואשי טסמאח טסדק (הצמח צדק) בר אין מאמאר (maamar), עבארט «טאריקי זמפון רושנאיי אסט» רא דר ארטבאט בא אינא בררסי מי'קנד.

יבאדאש'ט קהוט

ראה באוה"ת פ' וישלח כרך ה תתעה, א.

17 ולפניו כחשכה כאורה

«טאריקי דר ברבר טו טאריק ניסט... טאריקי זמפון נור אסט.» דר מרטיי' מ'טעאלי ה', טפאוו מיאן נור ו טאריקי אטל' לזאח נמי'שוד.

Psalms 139:12 תהילים קל"ט:י"ב

גַּם־חֹשֶׁךְ לֹא־יִחְשֶׁיךָ מִמֶּךָ וְלַיְלָה כִּי־וְאִיר כְּחֹשֶׁכָה כְּאוֹרָה:

Even the darkness is not too dark for Thee, But the night shineth as the day; The darkness is even as the light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

18 שממית בידים תתפש

אז זמל'ט זאנוראן קוזק אמה זרדמנד, ענקב'ט (יא מרמולק) אסט קע מי'טואן אנ' רא בא דסט גרפט ו בא אין זמ דר קאזש'טאן יבאד'טאן יבאד'טאן מי'שוד. אלת ריב אז אנ' ברר אקליפה אטפאדע מי'קנד; קליפה דרסט אז אנ' רו בע באלאטריי מרטיב מי'רסד קע דר אנא זיג בע זאבא נמי'איד.

Proverbs 30:28 משלי ל':כ"ח

שְׁמִמִּית בְּיָדָיו תִּתְפֹּשׁ וְהָיָה בְּהִיכָלִי מְלֹךְ:

For the portion of the L-rd is His people": (Devarim 32:9) An analogy: A king had a field and gave it to tenant-farmers, who began to steal from it — upon which he gave it to their sons — who began to be worse than the first. When a son was born to him, he said to them: Get out of what is mine. You cannot remain there. Give me my portion so that I can recognize it. Similarly, when our father Abraham came to the ... world, there issued from

Vocalized Edition (CC-BY-NC) • Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY)

10 מותרי החסד

דר אנא יעקוב (יעקב) קמאלי פדראן זואנדי מי'שוד: «נח מאנד אבראזימ קע אסמאעיל אז או פדיד אד». אבראזימ מ'רזח ו בי'אמיכטיגיי בוד, אזאין רו מ'רזח בייש אז אנדאזע ג'סטרש יבאד; אסחאק קיד ו סזכטיגיי בוד, זאל אנא יעקוב זר דו אמ' מ'טזאד, שטאב ו באזכט (רצוא ושוב, ratzo v'shov), רא דר זוד זמג מי'קנד. אסמאעיל סרריז מ'רזח אמיכט'נשדע אסט.

יבאדאש'ט קהוט

ראה לעיל כה, ב.

11 ואת רוח הטומאה אעביר

פיימבר פיישגוויי מי'קנד קע ה' ר'זח נאפאקי רא אז זמין ברזואד זאשט; אין פרגאם אינדיי קליפה אסט.

Zechariah 13:2 זכריה י"ג:ב'

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נָאֵם ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי־שָׁמַיִם הַעֲצִבִים מִן־הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת־הַנְּבִיאִים וְאֶת־רוּחַ הַשְּׁמָאָה אֲעֲבִיר מִן־הָאָרֶץ:

And it shall come to pass in that day, Saith the L-RD of hosts, That I will cut off the names of the idols out of the land, And they shall no more be remembered; And also I will cause the prophets And the unclean spirit to pass out of the land

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבאדאש'ט קהוט

זכרי' יג, ב.

12 חיל בלע ויקראנו

מרד שרייר טרוט רא מי'בלעד ו נאזאר מי'שוד אנ' רא אטפראג קנד. קליפה ניז באיד זרקה'טאן מקדסי רא קע פרוברדע אסט באזיפס דעד.

Job 20:15 איוב כ':ט"ו

חִיל בָּלַע וְיִקְרָאוּ מִבֶּטְנוֹ יִרְשָׁנוּ אֵל:

He hath swallowed down riches, and he shall vomit them up again; G-d shall cast them out of his belly

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבאדאש'ט קהוט

איוב כ, טו.

13 בלע המות לנצח

ה' מרג רא ברר זמזישע פרוזואד בלעיד. מרג ו נאפאקי, קליפה נהאייאנד קע אז מיאן ברדאשטע זואהנד שד.

Isaiah 25:8 ישעיהו כ"ה:ח'

בָּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנִי ה' דְּמָעָה מֵעַל כָּל־פָּנִים וְחָרַפַּת עַמּוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל־הָאָרֶץ כִּי ה' דָּבָר:

He will swallow up death for ever; And the L-rd GOD will wipe away tears from off all faces; And the reproach of His people will He take away from off all the earth; For the L-RD hath spoken it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבאדאש'ט קהוט

23 ואינן עצמות הבטול ממש

متن اور هاتورا از این مَأْمَر در این‌جا حاشیه‌ای دارد که بررسی می‌کند چرا عواطف، ذاتِ خودنفي‌گري نیستند.

یادداشت كهوت

באוה"ת יש הג"ה לכאן.

24 תחילת הביטול . . כמו חב"ד

تسماخ تسدک پرسشی مطرح می‌کند: در انسان، برانگیختگی عشق و هیبت در دل ارزشمندتر از تأملی است که فقط در ذهن می‌ماند و به دل راه نمی‌یابد؛ پس چرا در این‌جا قوای عقلانی، خودنفي‌گري والاطر خوانده شده‌اند؟

یادداشت كهوت

באוה"ת כאן תתעה, ב "זה צ"ע דבאדם כשנמשך ההתפעלות באוה"י בלב חשוב יותר מאלו ההתבוננות רק במוחו ושכלו ולא נגע ללב וצ"ע בסש"ב פט"ז בענין מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה" ע"ש.

بند 6

25 וקרו לי' אלקא דאלקיא

تلمود می‌گوید که از خاور تا باختر، نام ه' در میان ملت‌ها بزرگ است، زیرا او را «معبودِ معبودان» می‌خوانند. آلتَر ربه (ادمو"ר הזקן) این سخن را دربارهٔ قلمرویی به کار می‌برد که به ه' اقرار دارد، اما خود را جدا از او می‌پندارد.

Menachot 110a:11-13 מנחות ק"י א:י"א-י"ג

אמר ריש לקיש מאי דכתיב (ויקרא ז, לז) זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה למנחה חטאת ואשם אמר רבא האי לעולה למנחה עולה ומנחה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה (ולא חטאת) ולא מנחה ולא אשם אמר רבי יצחק מאי דכתיב (ויקרא ו, יח) זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם:

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

یادداشت كهوت

מנחות קי, א.

26 עד שנמשך . . מקום לעצמם

بحتى موازی دربارهٔ چگونگی امتداد یافتن خودنفي‌گري تا پایان قداست، و اینکه پس از آن موجودیت‌های جداگانه برای خود جایگاهی می‌گیرند.

یادداشت كهوت

ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תלו.

بند 7

27 אם תגביה כנשר

این نسخه در اینجا دو پرسش مطرح می‌کند: چرا آیه به‌خصوص می‌گوید «چون عقاب»، و کליפה چگونه می‌تواند نیروی آن را داشته باشد که خود را تا آن اندازه بالا ببرد.

یادداشت كهوت

עובדי' ד. בהנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ו מקשה כאן: "לכאורה מה שאמר כנשר דוקא, וגם איך ביכולתו להגביה א"ע כ"כ עצמו". לקמן קב, ב. לקו"ת צו טז, ב מציינים לכאן. באוה"ת וישלח כרך ה תתעג, א מצייין לכאן. וגם מצייין לכמה מקומות שמדבר מענין נשר.

The spider thou canst take with the hands, Yet is she in kings'palaces.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

משלי ל, כה. בלקו"ת פ' ראה לא, א. סה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' רצב — מציינים לכאן.

بند 4

19 ואלה המלכים אשר מלכו

فهرست پادشاهانِ ادوم که پیش از هر پادشاهی در اسرائیل فرمانروایی کردند. در کابلا، اینها پادشاهانِ **תוהו** (Tohu) هستند که «فرمانروایی کردند و مردند».

Genesis 36:31 בראשית ל"ו:ל"א

וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מֶלֶךְ-לְבָנִי יִשְׂרָאֵל:

And these are the kings that reigned in the land of Edom, before there reigned any king over the children of Israel

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

בראשית לו, לא. בסה"מ תקס"ו (הוצאה ראשונה) ע' פג מבאר "שמאחר שלא הי' עדיין מלך בישראל הוא התיקון דאצ"י לכך מלכו הז' מלכים קדמאין בארץ אדום שמשם ינקו פנימי' השפע עליונה מאחר ששם כחשיכה כאורה שוים כו'".

20 מלך אין באדום

در روزگارِ یهوشافات (یهושפט)، «در ادوم پادشاهی نبود». آلتَر ربه (ادیמו"ר הזקן) این را به‌منزلهٔ حالتی پس از **תיקון** (Tikkun) می‌خواند، هنگامی که ادوم دیگر فرمان نمی‌راند.

I Kings 22:48 מלכים א כ"ב:מ"ח

וּמֶלֶךְ אֵין בְּאֶדוֹם נֶצֶב מֶלֶךְ:

And there was no king in Edom: a deputy was king

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

מלכים א כב, מה.

21 יאר ה' פניו אתנו סלה

سرایندهٔ مزامیر چنین دعا می‌کند: «به نام **אלקים** (אלקים, Elokim) بر ما لطف فرما و ما را برکت ده؛ چهره‌اش را با ما روشن سازد، **سلا**». **ماامر** (maamar) این عبارت را با نام چهارحرفی (ה', Havayah) نقل می‌کند؛ چهره، یعنی نورِ درونیِ **ה'**، متوجه اسرائیل است.

Psalms 67:2 תהילים ס"ז:ב'

אֱלֹקִים יְחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יְאֲרִסְנוּ אֶתְנוּ סֵלָה:

G-d be gracious unto us, and bless us; May He cause His face to shine toward us; Selah

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

תהלים סז, ב. בהנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ו מביא במקומו הפסוק "יאר ה' פניו אליך".

بند 5

22 שהם הם בחי' בטול ממש

نسخهٔ اور هاتورا در این‌جا ارجاعی به حاشیهٔ فصل ۲۵ تانیا می‌افزاید.

یادداشت كهوت

באוה"ת נוסף: (ע' בסש"ב פל"ה בהג"ה).

«هرچند چون عقاب به اوج پرواز کنی و آشیانه‌ات را میان ستارگان بگذاری، از آنجا تو را فرود خواهم آورد»، می‌گوید نام چهارحرفی (ה', Havayah). این سخن خطاب به ادوم است و اینجا به‌منزله تلاش پوسته (קליפה, kelipah) برای رسیدن به عالی‌ترین مراتب خوانده می‌شود.

Obadiah 1:4 עובדיה א':ד'

אם־תִּגְבֶּיֶה כְּנֶשֶׁר וְאִם־יִבֶּן כּוֹכְבִּים שָׁיִם קִנָּה מִשָּׁם אֲוִירָדָה נְאֻמֵּיה'

Though thou make thy nest as high as the eagle, And though thou set it among the stars, I will bring thee down from thence, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 שרוצים לינן מאא"ס ב"ה שלא ע"י הקדושה

בחי מואזי دربارهٔ میل کליפות به بهره‌گیری مستقیم از نور بی‌پایان، نه از راو قداست.

יادداشت كهوت

ראה אוה"ת פ' תצוה ע' א'תרצד.

30 ואם צדקת

اليهو (אליהוא) می‌گوید: «اگر یارسا باشی، چه چیزی به او می‌بخشی؟» از منظر متعالی ה' شایستگی انسان چیزی بر او نمی‌افزاید؛ پوسته‌ها (קליפות, kelipos) امیدوارند از این نکته بهره‌برداری کنند.

Job 35:7 איוב ל"ה:ז'

אם־צִדִּיקָהּ מִה־תִּתֶּן־לוֹ אוֹ מִה־יִּמְדֶּךָ יָקָח:

If thou be righteous, what givest thou Him? Or what receiveveth He of thy hand?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادداشت كهوت

איוב לה, ז.

31 משם אורידך נאם הוי"ה

پایان آیه مربوط به عقاب: ה' کسی را که اوج گرفته است فرود خواهد آورد. אֶתֶר רֵיָה (אדמו"ר הזקן) نام چهارحرفی (ה', Havayah) را به‌منزله ترتیب زنجیرهٔ نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) می‌خواند که این کار را انجام می‌دهد.

Obadiah 1:4 עובדיה א':ד'

אם־תִּגְבֶּיֶה כְּנֶשֶׁר וְאִם־יִבֶּן כּוֹכְבִּים שָׁיִם קִנָּה מִשָּׁם אֲוִירָדָה נְאֻמֵּיה'

Though thou make thy nest as high as the eagle, And though thou set it among the stars, I will bring thee down from thence, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

32 ויאבק איש עמו

آیه کشمکش که اکنون به‌عنوان تلاش سمائل (Samael) برای برهم‌زدن نظمی توضیح داده می‌شود که یعقوب (יעקب) برقرار کرده بود.

Genesis 32:25 בראשית ל"ב:כ"ה

וַיִּתְּרָה יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֹלוֹת הַשָּׁחַר:

And Jacob was left alone; and there wrestled a man with him until the breaking of the day

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33 יעקב מובחר שבאבות

در آنجا یعقوب «برگزیده‌ترین پدران» خوانده می‌شود، زیرا هر دو را در خود دارد: او تیر میانی‌ای است که از یک سر تا سر دیگر امتداد می‌یابد و صفت ابراهیم و «هیبت اسحاق» را با هم نگه می‌دارد.

يادداشت كهوت

נסמן לעיל יז, ג.

34 והאבות הן הן המרכבה

در آنجا پدران، که ارايه‌اند، با صفات عاطفی عالم صدور (אצילות, Atzilus) یکی دانسته می‌شوند؛ صفاتی که نخست در مادر جای دارند و سپس به مرحلهٔ «شیرخوارگی» می‌رسند. آنجا توضیح می‌دهد چرا پدران، در مقام ارايه، متناظر با مهر، قید و سخت‌گیری و زیبایی و هماهنگی‌اند.

يادداشت كهوت

נסמן לעיל ד, ג.

35 והאבות הן הן המרכבה

ریش لاکیش (ریش لکיש) تعلیم می‌دهد که پدران قوم خود ارايه‌اند: آن‌ها سراپا مرکزی برای ارادهٔ ה' بودند، همان‌گونه که ارايه برای سوارش است. در اینجا، آنان ارايهٔ مهر، قید و سخت‌گیری و زیبایی و هماهنگی (תפארת, Tiferes) هستند.

Bereshit Rabbah 47:6 בראשית רבה מ"ז:ו'

ויכל לדבר אתו - תני, הנפטר מחבירו בין גדול בין קטן, צריך ליטול ממנו רשות. ממי את למד? מאברהם. פעם אחת היה אברהם מדבר עם הקב"ה, באו מלאכי השרת לדבר עמו. אמר להן: נפטר מן השכינה, שהיא גדולה מכך תחלה, אחר כך אני מדבר עמכם. כיון שדבר עם הקדוש ברוך הוא כל צרכו, אמר לפניו: רבון העולמים! צריך אני לדבר. אמר לו: הנפטר בשלום, ה"ד: ויעל אלקים מעל אברהם. אמר ריש לקיש: האבות הן הן המרכבה, שנא': ויעל אלקים מעל אברהם. ויעל מעליו אלקים. (בראשית כה) והנה ה' נצב עליו:

He concluded speaking with him, and G-d ascended from "upon Abraham" (Genesis 17:22). It is taught: One who departs from another person, whether of greater or lesser stature, must take his leave from him. From whom do you derive this? From Abraham. On one occasion, Abraham was speaking with the Holy One blessed be He, when the ministering angels came to speak with him. He said to them: 'Let me first take my leave from the Divine Presence, which is of ... greater stature than you, then I will speak with

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

36 משא"כ בחב"ד . . שאין בזה לעו"ז

تسمح تسدک (צמח צדק) یادآور می‌شود که این מאמר می‌گوید پوسته فقط در برابر هفت پایینی مراتب تجلی قرار دارد، نه در برابر سه مرتبهٔ نخست؛ حال آنکه راماز در آغاز وایاکهل توضیح می‌دهد که پوسته در برابر تالار اراده قرار دارد و پرسش را بی‌پاسخ می‌گذارد.

يادداشت كهوت

ראה אוה"ת פ' זכור ע' א'תשעה: "ועיין בהרמ"ז ר"פ ויקהל, וצ"ע בת"א בד"ה ויאבק שאין קליפה רק נגד ז"ת ולא נגד ג"ר כו', מ"מ הרמ"ז ביאר שהוא נגד היכל הרצון". בתורת שמואל תרכ"ט (בהוצאת תשנ"ב) ע' יב מצייין ע"ז וז"ל: אך צ"ע מההגהות לד"ה תער השכירה מהרמ"ז שיש בעשי' לעו"ז גם נגד ע"י, ומההגהות לד"ה קמיפלגי במתיבתא דרקייע מענין ד"מ נגעיים שנגע היפך הענג, וי"ל כי רבינו ז"ל חולק בזה על הרמ"ז וצ"ע ג"

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבדאשט קהוט

דברים כה, יט.

42 חסד דרועא ימינא

דר «פתח אליהו» (Patach Eliyahu), مقدمة تيكوني زوهار (תיקוני זוהר), מראב תגלי (ספירות, Sefiros) בא اعضای بدن تطبیق داده می‌شوند: «مهر (חסד, Chesed), بازوی راست.» این امر از این برداشت پشتیبانی می‌کند که کشتی را در آغوش گرفتن مهر و قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah) بدانیم.

17-16a: Tikunei Zohar, Patach Eliyahu • 17a:16-17
י"ז א: ט"ז-י"ז

ואתקריאו בתקונא דא. חסד דרועא ימינא. גבורה דרועא שמאלא. תפארת גופא. נצח והוד תרין שוקין. ויסוד סיומא דגופא אות ברית קדש. מלכות פה. תורה שבע"פ קרינן ליה. מוחא חכמה איהו מחשבה מלגו. בינה לבא ובה הלב מבין. ועל אליו תרין כתיב *הנסתרות ליי אלקינו.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

יבדאשט קהוט

ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

43 צרכי עמך ישראל מרובים ודעתם קצרה

تلمود این را دعایی کوتاه برای هنگام خطر می‌آورد، و آن را در دعای نیلا (نعילה, Neilah) نیز می‌خوانند. آلتز ربه آن را چنین می‌خواند که شناخت اندک (דעת, Daas) سبب نیازهای بسیار و پراکنده می‌شود.

Berakhot 29b:14 ברכות כ"ט ב:י"ד

אַחרים אומרים: "צרכי עמך ישראל מרובין ודעתם קצרה. יהי רצון מלפניך ה' אלקינו שתתן לכל אחד ואחד כדי פרנסתו, ולכל גויה וגויה די מחסורה. ברוך אתה ה' שומע תפלה."

Others say : "The needs of Thy people Israel are many but their mind short. May it be Thy will, O L-rd our G-d, to grant each one sufficient for his maintenance, and to every person enough for his want. Blessed art Thou, O L-rd, Who hearken-est unto prayer

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

יבדאשט קהוט

פיוט בתפלת נעילה ע"פ ברכות כט, ב. ראה שיחת ש"פ תשא תשכ"ז.

בנד 11

44 ולתאוה יבקש נפרד

مَثَل شلومو (שלמה) درباره کسی که خود را از دیگران جدا می‌کند: «آن‌که جدا می‌شود، در پی خواسته خویش می‌رود.» آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) از این מَثَل استفاده می‌کند تا نشان دهد که وقتی انسان بر اثر تضعیف شناخت (דעת, Daas) از ה' جدا می‌شود، خواهش‌ها فزونی می‌گیرند.

Proverbs 18:1 משלי י"ח:א

לְתַאֲוָה יִבְקֹשׁ נִפְרָד בְּכַל־תּוֹשִׁיָּהוּ יִתְגַּלֵּעַ:

He that separateth himself seeketh his own desire, And snarlest against all sound wisdom

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבדאשט קהוט

משלי יח, א. וראה בהמשך מים רבים תרלו"ו סעי' א ע' ב: "פ"י שאם ה' לו דעת חזק ונודע כי הדעת הוי"ע ההתקשרות, וא"כ לא ה' נפרד וממילא לא ה' מתאוה תאוות כלל והסיבה למה יתאוה לדברים רבים מפני היותו נפרד

עכ"ל שם. ועיין במ"מ בסה"מ תרכ"ט שם. [ד"ה תער השכירה נדפס באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תשפג. ובסה"מ הנחות — תרט"ז (נמצא בדפוס). ומהנחות לד"ה קמפלג, ראה אוה"ת פ' תזריע ע"רנב, ושם כרך ב ע' תקנח].

37 רק נגד ז"ת

تسمح تسدك این‌گونه بازگو می‌کند: نه در برابر سه مرتبه نخست مراتب تجلی؛ یعنی سوي دیگر تالاری متناظر با قدس‌الاقدايس قداست ندارد.

יבדאשט קהוט

באוה"ת פ' זכור ע' א'תשעה: "ולא נגד ג"ר דהיינו שאין בהם היכל נגד היכל ק"ק דקדושה" ע"ש.

38 וכמבואר מההיכלות . . בהיכל ק"ק

در آنجا تالار قدس‌الاقدايس، بر پایه ایتس حاییم، با تخت برین یکی دانسته می‌شود.

יבדאשט קהוט

ראה באוה"ת על מגילת אסתר ע' ב'רסה דהיכל קדש"ק הוא כסה"כ שלמעלה, כמ"ש בע"ה, ומבואר ג"כ בסידור בדרוש שאחר עלינו לשבח המתחיל ביאור למ"ש בסש"ב פנ"ב נ"ג. ולקמן ק, ד.

39 בפ' קדש ולזכרון בין עיניך

از بخش نخست תפילין (tefillin) [جعبه‌های آیینی حاوی آیات تورات], «קדש» (Kadesh): این מצוה (mitzvah; فرمان توراتی) «یادمانی میان چشمان» است. آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) آن بخش و یادمان آن را به حکمت (חכמה, Chochmah) پیوند می‌دهد.

Exodus 13:9 שמות י"ג:ט

וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ כִּי בְּיָד חֲזָקָה הוֹצֵאתָ ה' מִמִּצְרַיִם:

And it shall be for a sign unto thee upon thy hand, and for a memorial between thine eyes, that the law of the L-RD may be in thy mouth; for with a strong hand hath the L-RD brought thee out of Egypt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבדאשט קהוט

שמות יג, ט.

40 שפ' קדש היא בחי' חכמה

در آنجا چهار بخش تفیلین با مراتب تطبیق داده می‌شوند: بخش نخست, «کادش لی کול بخور», به حکمت اشاره دارد; بخش دوم, «هنگامی که پسرت می‌پرسد», به تعمق; و دو بند شماع به عشق و هیبت.

יבדאשט קהוט

ראה לקמן פו, ג. פז, ב. צב, ד.

41 במלחמת עמלק לא תשכח

فرمان به یاد آوردن עמלק (Amalek) با عبارت «فراموش مکن» پایان می‌یابد. فراموشی به منزله کناره‌گرفتن عقل برتر فهمیده می‌شود; و این برای دشمن راه نفوذ می‌گشاید.

Deuteronomy 25:19 דברים כ"ה:י"ט

וְהָיָה בְּהִנָּחִית ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ מִקְלִיא־יָדְךָ מִסָּבִיב בְּאַרְצֵךְ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת־זֵכֶר עַמְלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח:

Therefore it shall be, when the L-RD thy G-d hath given thee rest from all thine enemies round about, in the land which the L-RD thy G-d giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot out the remembrance of Amalek from under heaven; thou shalt not forget

| אז אין איה אספאדע מי קנד טא נשאן דעד הרע מי רויבד אז זמין מי רויבד.

Ecclesiastes 3:20 קהלת ג':כ'

הכל הולך אל־מקום אחד הכל היה מן־העפר והכל שׁב אל־העפר:

All go unto one place; all are of the dust, and all return to dust.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادדאשט קהוט

קהלת ג', כ.

56 ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן

דר אײן סוטה (סוטה, sotah; אײן מרײט בע זײן מלכונ בע זנא), קאן אז קפי חײמײַת מלכוס (משכן, Mishkan) חאק ברמי דארד. אין מורד בע ענואן נמונה אי אז חאק ואבסטה בע חצורו אלהי (שכינה, Shechinah), פרמאנרואיי (מלכות, Malchus), אורדע שדע אסט.

Numbers 5:17 במדבר ה':יז

ולקח הכהן מים קדשים בכלי־חַרֶשׁ ומן־העֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בַקֶּרֶע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמִּים:

And the priest shall take holy water in an earthen vessel; and of the dust that is on the floor of the tabernacle the priest shall take, and put it into the water

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادדאשט קהוט

במדבר ה, ז.

57 אני ראשון ואני אחרון

«מן נכסטינעם מן ואיסינעם». אלתר רבֵּה «מן» (אני, ani) רא בע מלכות נסײַט מי דעד; חרופ «מן» ואזֶה «היג» (אין, ayin) רא מי סאנד, קע בע טאג (כתר, Keser) אשאר דארד: ואיסינ דר נכסטינ רישע דארד.

Isaiah 44:6 ישעיהו מ"ד:ו'

כֹּה־אָמַר ה' מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלִי ה' צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וְאַחֲרֹן וּמִבְלָעָדִי אֵין אֱלֹהִים:

Thus saith the L-RD, the King of Israel, And his Redeemer the L-RD of hosts: I am the first, and I am the last, And beside Me there is no G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادדאשט קהוט

ישע'י מ"ד, ו.

58 אני אותיות אין

ואזֶה נאמײַת קבאלײַי קע דר מדחלש דרײַארֶה אָנִי («מן») ו אײן («נײַסטי») סחן מי קוײַד: אין דו ואזֶה אז חרופֿ יקסאני סאחטע שדעאנד.

יادדאשט קהוט

ראה מאור"א אות א סע"י ס.

59 והחכמה מאין תמצא

«חכמת אז קא (מאין, me'ayin) יאפט מי שוד?» צנין חואנדע מי שוד: «חכמת (חכמה, Chochmah) אז היג (אין, ayin) מי איד»; יעני אז טאג, מרײַטֶה «היג».

Job 28:12 איוב כ"ח:י"ב

וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה:

But wisdom, where shall it be found? And where is the place of understanding?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادדאשט קהוט

איוב כח, יב.

60 דאשתאר מן נורא

זוהאר (זוהר) דר בחי קשטי גרפתי יעקוב (יעקב), זמין רא - קע הַמֵּה מײוּהֶה אז אָן מי רוינד - דר ברײַב גבאר קראר מי דעד; גבאר קע ציזי נמי רויאנד ו «אַנְיֶה אז אַתִּש באַקִי מי מאנד» אסט. אין מבני סרסר אין בנד אסט.

Zohar I, 170a זוה"א קע, א

יادדאשט קהוט

זוה"א קע, א.

61 כמשל העצים שדולקים באש . . ולא נשאר אלא יסוד העפר

איגרטס האקודש (Iggeres HaKodesh) 15 همان مثال سوختن چوب را به کار می برد: آتش عناصر دیگر را آزاد می کند و تنها عنصر خاک به صورت خاکستر باقی می ماند.

يادداشت كهوت

ראה אגה"ק סי' טו (קכא, ב) ובליקוט פי' שם.

62 שלכן הוא כשר לכסוי הדם

תלמוד דרײַארֶה מואדי בחט מי קנד קע מי טואן פאר פושאנדין חון פרנדע יא חייואן וחשי זביח שדע בע קאר ברד, אז חמלע חאקסטר. אלתר רבֵּה טושיח מי דעד קע חאקסטר פזירפתי אסט, זיבא בזרי קע דר אָן קאשטע שוד מי רוינד.

Chullin 88b:9-12 חולין פ"ח ב:ט-י"ב

תנא הוסיפו עליהן השחור והכחול ונקרת פיסולין ויש אומרים אף הזרניך אמר רבא בשכר שאמר אברהם אבינו (בראשית יח, כז) ואנכי עפר ואפר זכו בניו לשתי מצות אפר פרה ועפר סוטה וליחשוב נמי עפר כסוי הדם התם הכשר מצוה איכא הנאה ליכא ואמר רבא בשכר שאמר אברהם אבינו

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

יادדאשט קהוט

חולין פח, ב. ובתוס' שם בד"ה מצינו.

63 העלו אבק עד כה"כ

זוהאר (זוהר) דר בחי קשטי גרפתי יעקוב (יעקב), זמין רא - קע הַמֵּה מײוּהֶה אז אָן מי רוינד - דר ברײַב גבאר קראר מי דעד; גבאר קע ציזי נמי רויאנד ו «אַנְיֶה אז אַתִּש באַקִי מי מאנד» אסט. אין מבני סרסר אין בנד אסט.

Chullin 91a:18-19 חולין צ"א א:י"ח-י"ט

ורבנן האי בהאבוקו עמו מאי דרשי ביה מבעי ליה לכאידך דר' יהושע בן לוי דאמר ר' יהושע ב"ל מלמד שהעלו אבק מרגלותם עד כסא הכבוד כתיב הכא בהאבוקו עמו וכתיב התם (בחום א, ג) וענן אבק רגליו ואמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמו גיד הנשה שנשה ממקומו ועלה וכן הוא אומר (ירמיהו נא, ל) נשתה גבורתם היו לנשים

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

Zohar I, 170a זוה"א קע, א

יادדאשט קהוט

חולין צא, א. זוה"א קע, א.

64 שגם בחי' אבק נתכלל למעלה

דר אנא, באזגשט «בא טאמ טואנט» חתי גנאהן עמדי זיב פוסטֶה נוֹגא רא בע שאיטקי גא בל מי קנד ו «נפרין רא בע ברקט» טבילדל מי סאזד. אלתר רבֵּה בא ארגאע בע אין מאמר מי קוײַד גבאר, «אָן ציזי קע אז אַתִּש באַקִי מי מאנד», יעני פאײַן טרײַן מרײַטֶה פוסטֶה, דר בלא דר ערש גאלל, פרמאנרואיי עאלם צדור, גנאנדע שד: מרײַטֶה אי קע באזגשט בע אָן מי רסד.

יادדאשט קהוט

ראה לקו"ת תצא לט, ד. ר"ה סא, ד.

65 לעולם ירגיז

«انسان باید همواره گرایش نیک را بر ضد گرایش بد برانگیزد.» این نشان می‌دهد که نبرد با گرایش بد، کشمکش فعال است؛ مانند کشتی‌گرفتن.

Berakhot 5a:2 ברכות ה' א:ב'

אמר רבי לוי בר חמא, אמר רבי שמעון בן לקיש: לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר: "רגזו ואל תחטאו" אם נצחו — מוטב, ואם לאו — נעסוק בתורה, שנאמר: "אמרו בלבבכם". אם נצחו — מוטב, ואם לאו — יקרא קריאת שמע, שנאמר: "על משכבכם". אם נצחו — מוטב, ואם לאו — יזכור לו יום המיתה, שנאמר: "ידמו סלה".

R. Levi b. Hama said in the name of R. Simeon b. Lakish: A man should always oppose [yargiz] the good impulse to the evil impulse; as it is said: "Tremble [rigzu] and sin not" (ibid. iv. 5). If he conquer it, well and good; but if not, let him occupy himself with Torah; as it is said, "Commune with your own heart" (ibid.). Should this gain him the victory, well ... and good; but if not, let him read the Shema'; as it is said William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

Zohar I, 202a זח"א רב, א

Zohar III, 113b זח"ג קיג, ב

יادداشت كهوت

ברכות ה, א. זח"א רב, א. זח"ג קיג, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בספר השיחות תש"א ע' 59.

66 ובמקום שבע"ת

«در جایی که بازگشت‌کنندگان (בעלי תשובה, baalei teshuvah) ایستاده‌اند، پارسایان کامل نمی‌توانند بایستند.» این نشان‌دهنده نیروی بیشتر بازگشت (تשובה, teshuvah) است.

Berakhot 34b:22–23 ברכות ל"ד ב:כ"ב-כ"ג

ופליגא דרבי אבהו, דאמר רבי אבהו: מקום שבעלי תשובה עומדין — צדיקים גמורים אינם עומדין, שנאמר: "שלום שלום לרחוק ולקרוב". "לרחוק" ברישא, והדר "לקרוב". ורבי יוחנן אמר לה: מאי "רחוק" — שהיה רחוק מדבר עבירה מעיקרא. ומאי "קרוב" — שהיה קרוב לקרב עבירה, ונתרחק ממנו השתא.

This is at variance with the opinion of R. Abbahu who said: The place which the penitent occupy, the perfectly righteous are unable to occupy; as it is said, "Peace, peace to him that is far off and to him that is near" — "to him that is far off [from G-d]" first, and then "to him that is near." But R. Johanan can reply: What means "To him that is far off"? To him who was far off from transgression from the first; and ... what

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

67 ובמקום שבע"ת כו

در آنجا بازگشت به‌عنوان کشاندن «با نیرویی بیشتر» توصیف می‌شود: بازگرداندن صفات آتشین بد تنها به سوی ה'؛ از همین روست که صاحبان بازگشت در جایگاهی می‌ایستند که کاملاً پارسایان نمی‌توانند در آن بایستند، و این دگرگونی در بالا لذتی عظیم پدید می‌آورد.

یادداشت كهوت

نسمך לעיל כא, ג.

68 דמשכין לי בחילא יתיר

زوهار (زحر) می‌گوید که בעלי תשובה با نیرویی بیشتر [قداست را] به سوی خود جذب می‌کنند. آلتز ربه (آدمو"ר הזקן) این را به پلایش سوی دیگر پیوند می‌دهد.

Zohar I, 129b זח"א קכט, ב

یادداشت كهوت

זח"א קכט, ב. رאה לעיל ט, ג. כ, ד לקמן לט, ג "פי' יתיר על הכל".

69 וכמ"ש בזחר ע"פ בכל לבבך

زوهار عبارت «با تمامی دلت» (לבבך, levavcha) را به معنای «با هر دو گرایش» می‌خواند و چپ را نیز در راست می‌گنجانند. این از این ادعا پشتیبانی می‌کند که سوی بد نیز پالوده می‌شود و در قداست گنجانده می‌شود.

Zohar II, 26b זח"ב כו, ב

یادداشت كهوت

זח"ב כו, ב. כז, א لاכללא שמאלא בימינא.

70 והאבק הוא מלי דקליפה

دانشنامه یادآور می‌شود که لیکوتی توره (کی تسه 39d) غبار را با سه پوسته کاملاً ناپاک زیر نوگا یکی می‌داند، درحالی‌که اور هاتوره بر شیر هשירیم آن را فرمانروایی پوسته نوگا می‌داند.

یادداشت كهوت

בספר הערכים-חב"ד כך א בערך אבק טור סג הערה 5 מציין שבלקו"ת תצא לט, ד מפורש שהוא ענין גקה"ט שלמטה מנוגה, ובאוה"ת שה"ש כך ב ע' תשיט מבאר שאבק הוא מלי דקליפת נוגה. וראה גם באוה"ת פ' ויצא תתמד, ב. וראה בספר החקירה צג, ב ערך אבק.

71 והאבק . . . עלה עד כסה"כ

بحث‌های موازی دربارهٔ برخاستن غبار تا عرش جلال.

یادداشت كهوت

ראה אוה"ת בשלח ע' תלו. תג.

دربارهٔ این نسخه

.the notes و our explanations, the English translation, This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); Vocalized Edition (CC-BY-NC); Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانهٔ لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayishlach/6

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر רִבֵּה, רב ליوی יייטסחק